

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 4/2018 (2709) Rok LIX 28.1.2018

2 lutego - Światowy Dzień Życia Konsekrowanego

„Osoby zakonne są prorokami,
którzy przepowiadają...!”

papież Franciszek

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

fot. Danuta Tarnowska-Kosparian

Życie konsekrowane

List na Dzień Życia Konsekrowanego – 2 lutego 2018 r.

Uroczystość Ofiarowania Pańskiego kieruje nasze myśli i serce do Świątyni Jerozolimskiej. Oto Maryja i Józef, „gdy minęły dni Ich oczyszczenia zgodnie z Prawem Mojżeszowym, zanieśli Jezusa do Jerozolimy, aby ofiarować Panu” (Łk 2,22). W ten sposób pragną nie tylko wiernie wypełnić przepis Prawa, ale również wyrazić Bogu wdzięczność za wielkie rzeczy, które im uczynił (por. Łk 1,49). Ta szczególna ewangeliczna scena z życia Świętej Rodziny pomaga nam odkryć na nowo prawdziwe znaczenie Świątyni jako miejsca spotkania, dialogu i pojednania między człowiekiem i Bogiem.

Maryja i Józef, przynosząc do Świątyni Jezusa, odstawiają przed ludzkością największy Dar, jaki Bóg ofiarował człowiekowi – swojego Syna. „W Nim Bóg pojednał z sobą świat, nie poczując ludziom ich grzechów” (2Kor 5,19). W Jezusie dokonuje się tajemnicza wymiana miłości. Ten, który według słów proroctwa Symeona, „przeznaczony jest na upadek i na powstanie wielu w Izraelu, i na znak, któremu sprzeciwiac się będą” (Łk 2,34) wyzwala człowieka z panowania śmierci i na powrót otwiera zamkniętą przez grzech niepostuszeństwa bramę życia wiecznego.

Swoje szczególne miejsce w scenie Ofiarowania Pańskiego zajmują starzec Symeon i prorokini Anna. Za sprawą Ducha Świętego rozpoznają oni w małym Dzieciątku Zbawiciela świata i niejako w imieniu całej ludzkości przyjmują Go z radością. Wierna obecność w Świątyni i trwanie na modlitwie w oczekiwaniu na spełnienie Bożej obietnicy, doprowadza ich do radośnego spotkania z Jezusem. Taka postawa staje się dla nas ponownym zaproszeniem do wytrwałej modlitwy oraz zawierzenia Bogu całego swojego życia.

Święty Jan Paweł II ustanowił święto Ofiarowania Pańskiego Dniem Życia Konsekrowanego. To właśnie osoby konsekrowane: kaptani, siostry i bracia zakonni, dziewice, wdowy i pustelnicy przychodzą dziś do świątyni na wzór Maryi i Józefa, by ponowić swoje ofiarowanie Bogu i przypomnieć sobie i wspólnocie Kościoła, że w tajemnicy konsekracji Bogu stają się „żywym znakiem dóbr przyszłego zmartwychwstania” (VC 111).

Dziś, gdy dziękujemy Bogu za dar życia konsekrowanego pragniemy podkreślić trzy bardzo ważne jego elementy, które są dla nas drogowskazem na drodze wiary: miłość, wierność i jedność.

1. Miłość

Życie zakonne zrodziło się z miłości Bożej i do miłości zostało powołane. Jego miejsce w Kościele i świecie dobrze odczytała św. Teresa od Dzieciątka Jezus, karmelitanka, która po długich poszukiwaniach sensu swojego powołania, zawołała: w sercu Kościoła, mej matki będę miłością.

Być miłością w sercu Kościoła to uobecniać Bożą miłość pośród dzisiejszego świata. „Życie konsekrowane jest zatem powołane, by nieustannie wzbogacać dar rad ewangelicznych miłością coraz prawdziwszą i mocniejszą, przeżywaną w wymiarze trynitarnym: miłością do Chrystusa, która wzywa do zażytej przyjaźni z Nim; miłością do Ducha Świętego, która usposabia duszę na przyjęcie Jego natchnień; miłością do Ojca – najgłębszego źródła i najwyższego celu życia konsekrowanego” (VC 21). Poprzez tę miłość osoby konsekrowane oddają się różnorodnej postudze we wspólnocie Kościoła. Naśladując zaś styl życia Jezusa realizują charyzmat, jakim zostały obdarowane przez Ducha Św. Aktualizowany jest on dziś w życiu zakonów klauzurowych, apostołskich, misyjnych oraz w indywidualnych formach życia konsekrowanego. Poprzez różnorodne postugi wynikające z powołania, osoby konsekrowane są obecne na peryferiach współczesnego świata, prowadząc człowieka spragnionego miłości do źródeł wody życia. Wszystko to sprawia, że dzięki osobom konsekrowanym Miłość Boża staje się obecna pośród nas w całym swym bogactwie. Jest to miłość

Archiwum Sióstr Misjonarek Chrystusa Króla

z troską, miłość cierpliwie czekająca, miłość poszukująca i miłość odnajdująca człowieka.

W dzisiejszym świecie, gdy znaki Bożej obecności coraz bardziej są zamazywane, gdy słyszymy, że wiara to sprawa prywatna, gdy jesteśmy świadkami szerzącej się „kultury tymczasowości”, osoby konsekrowane świadectwem swego życia mają pokazywać, że w Chrystusie można odnaleźć miłość prawdziwą, wierną, cierpliwą i wytrwałą; miłość, która nie kończy się przy pierwszym zderzeniu z przeciwnościami. W ten sposób życie osób konsekrowanych staje się praktycznym komentarzem Ewangelii w codzienności świata.

2. Wierność

Życie osób konsekrowanych jest „integralną częścią życia Kościoła, stanowi bowiem dla niego cenny bodziec do coraz większej wierności Ewangelii” (VC 3). Fundamentem postawy wierności jest osobowa więź z Bogiem, która rodzi wierność wobec drugiego człowieka i własnego powołania.

W dzisiejszym świecie przeżywamy ogromny kryzys wierności. Doświadczamy trudności w realizacji zobowiązań płynących z sakramentu małżeństwa, kapłaństwa, czy ślubowanych rad ewangelicznych. Osoby konsekrowane od samego początku przyjmują za styl swojego życia naśladowanie wiernej miłości Chrystusa. Wierność wobec Jego słowa rodzi postawę wierności i służby wobec każdego człowieka, zwłaszcza tego najbardziej opuszczonego i wyrzuconego na margines życia.

Postawa wierności była i jest obecna również w historii naszego narodu. Niespełna 100 lat temu otrzymaliśmy od Boga dar niepodległości. Dokonało się to dzięki wielkiej determinacji naszych ojców, którzy oddali swe życie, byśmy mogli cieszyć się wolnością. W historię naszej Ojczyzny znacząco wpisuje się działalność wspólnot zakonnych, wielu sióstr i braci, którzy nie szczędzili sił, by towarzyszyć tym, którzy walczyli o wolność Kraju. Wielu z nich poniosło śmierć męczeńską, wielu zaangażowało się w postugę charytatywną. Był to również czas powstawania nowych wspólnot zakonnych, które stały się odpowiedzialne na doświadczenie cierpienia, głodu i wojny. Po odzyskaniu niepodległości osoby konsekrowane nadal czynnie angażują się w formację duchową społeczeństwa i troszczą się o to, by prawdziwe oblicze Boga, który jest miłością promieniowało w sercach wszystkich ludzi.

Św. Jan Paweł II w adhortacji apostołskiej *Vita Consecrata* przypomina: „Wierność Bogu jest też źródłem ofiarnej służby braciom, którą osoby konsekrowane pełnią, kosztem wielu wyrzeczeń, przez nieustanną modlitwę wstawieniową za potrzeby braci, przez bezinteresowną postugę ubogim i chorym, przez wzajemną pomoc w trudnościach, przez gorliwy udział w troskach i doświadczeniach Kościoła” (VC 24).

Módlmy się, by życie konsekrowane mogło nieustannie odnawiać swoją wierność zamysłom Boga, wychodzącego naprzeciw wszystkim ludziom, którzy poszukują Prawdy, Życia i Miłości (por. VC 98).

ciąg dalszy na str. 12

Telegram o uciezkach

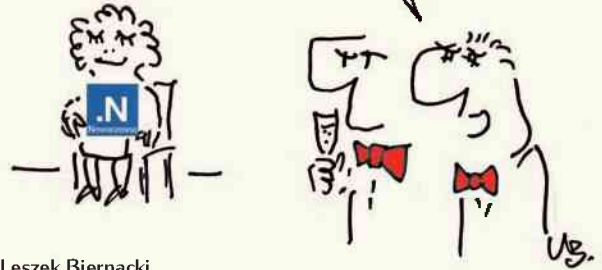

Do tej pory o puszczaniu rąk do Francji, czy r.p. dostatnich landów Niemiec, mówiło się zazwyczaj w kategoriach powrotów do własnego kraju tych, którym się na obczyźnie z różnych przyczyn nie powiodło. Od pewnego czasu zauważyć można jednak zupełnie inne motywy, je emigracyjnych decyzji... emigrantów. I nie chodzi wcale tylko o tęsknoty emerytów za tańszą polszczyzną,

czy nadzieje młodych i pytmistów na 500+, Mieszkanie + czy nowe perspektywy rozwojowe nad Wisłą. P.jawia się natomiast chęć... uciezki z mijsca niebezpiecznego, zarówno fizycznie jak i kulturowo; zarówno dla obecnych pokoleń, ale i dla przyszłości dzieci i rodzin. I nie chodzi jedynie o częste zamachy terrorystyczne, ale raczej o bezradność państwa, żelzy nie powiedzieć obojętność wobec przemocy, a przede wszystkim wobec źródeł tych zjawisk. Chodzi też o przyzwolenie, ba o u.prowadzanie takiego „postępu” cywilizacyjnego, który ogranicza... prawa człowieka i wolności obywatelskie i ponij części społeczeństwa – w imię narzucanych ogółowi obcych ideologii. Żelzy w.pomnieć tu jbardziej nieludzkie – ograniczające prawo do życia (aborcja, eutanazja) czy cenzurujące i penalizujące jego obrońców. Nakłada się na to zwalczanie chrześcijańskiej, europejskiej tożsamości i społeczeństwa. Służy temu narzucanie multi-kulturowości czy obowiązkowa poprawność polityczna. Stąd ci, którzy mogą i mają jeszcze gdzie uciekać do... Europy, jej wartości, do normalności i bezpieczeństwa puszczają ją dylfijają „Titanic”. P.O.

PRZY KARNAWALE ...

-TO BYŁA KIEDYŚ ZNAKOMITA DZIEWCZYNA. ALE TERAZ - NIE WSPEDZIEĆ CZEMU - NIKT JEJ JUŻ NIE CHCE NAWET DO TANGA ZAPROSIĆ...

rys. Leszek Biernacki

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Wszystko dla Boga i Polonii Zagranicznej – str. 5
- | Czy będzie bunt wewnętrzny? – str. 7
- | Mistyka finansów – str. 8
- | W kraju paradoksów – str. 9
- | Séquence éclatement – str. 11

Z SATYRYCZNEJ TEKI L. B.

Europejski fałsz o człowieku

Bogumił Łoziński

U podstaw głębokiego kryzysu Unii Europejskiej leży fałszywa wizja człowieka, która zaczęła w niej dominować.

Dyskutując o obecnym kryzysie Unii Europejskiej, najczęściej wskazuje się kwestie ekonomiczne i polityczne. Niewątpliwie one istnieją, jednak źródeł problemu należy szukać w odejściu od wartości, które przyświecały założycielom Unii Europejskiej. Wprost wyrastały one z chrześcijańskiej etyki i nauczania społecznego Kościoła, np. zasada pomocniczości, solidarności, szacunek dla godności człowieka i życia, dążenie do pokoju czy autonomia państw tworzących Unię w sprawach wewnętrznych. Obecnie chrześcijańska koncepcja osoby ludzkiej została w Unii zastąpiona postmodernistyczną. Proces ten opisuje dr hab. Michał Gieryc z Instytutu Politologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w niezwykle interesującej pracy pt. „Europejski spór o człowieka”. Autor przedstawia dwie wykluczające się wizje czło-

wieka, nazywając je antropologią ograniczoną i nieograniczoną. Wskazuje przy tym ich korzenie filozoficzne i teologiczne na przestrzeni wieków, a także opisuje ich współczesne rozumienie i wynikające z nich konsekwencje polityczne.

Człowiek ograniczony

Głównym założeniem pierwszej koncepcji jest przekonanie o ograniczeniu ludzkiej natury. Pojawiało się ono już w starożytności, m.in. u Platona, Arystotelesa czy Cyserona, jednak w pełni ukształtowało je chrześcijaństwo. Ograniczenie to ma dwa wymiary. Pierwszy wynika z grzechu pierworodnego – wszystko, co człowiek robi, skażone jest niedoskonałością, dlatego nigdy nie osiągniemy stanu świętości. Stąd np. w życiu społeczno-politycznym należy ustanowić mechanizmy kontroli władzy, aby zapobiec nadużyciom. Przy-

kładem może być tu demokracja amerykańska ze swoim systemem check and balance (mechanizm kontroli i równowagi).

ciąg dalszy na str. 13

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____ Rok (56,60 €) Pół roku (30,30 €) Miesiąc (5 €)

Adres: _____ Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) PDF/e-mail (49,90 €)

Telefon: _____ Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na Głos Katolicki – Voix Catholique 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
 Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
 w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

PRENUMERATY

KUPON PRENUMERATY

LITURGIA SŁOWA

Święto Ofiarowania Pańskiego

PIERWSZE CZYTANIE

Ml 3,1-4

Czytanie z Księgi proroka Malachiasza

To mówi Pan Bóg: „Oto Ja wyślę anioła mego, aby przygotował drogę przede Mną; a potem nagle przybędzie do swej świątyni Pan, którego wy oczekujecie, i Anioł Przymierza, którego pragniecie. Oto nadejdzie, mówi Pan Zastępów. Ale kto przetrwa dzień Jego nadejścia i kto się ostoi, gdy się ukaże? Albowiem On jest jak ogień złotnika i jak tóg farbiarzy. Usiądzie, więc, jakby miał przepłacać i oczyszczać srebro, i oczyści synów Lewiego, i przedci ich jak złoto i srebro, a wtedy będą składać Panu ofiary sprawiedliwe. Wtedy będzie miła Panu ofiara Judy i Jeruzalem, jak za dawnych dni i lat starożytnych”.

PSALMRESPONSORYJNY

Refren: Pan Bóg Zastępów, On jest Królem chwaty.

EWANGELIA

Łk 2,22-40

Słowa Ewangelii wg św. Łukasza

Gdy upłynęły dni oczyszczenia Marii według Prawa Mojżeszowego, rodzice przynieśli Jezusa do Jeruzolimy, aby Go przedstawić Panu. Tak, bowiem jest napisane w Prawie Pańskim: „Każde pierw-

rodne dziecko płci męskiej będzie poświęcone Panu”. Mieli również złożyć w ofierze parę synogarlic albo dwa młode gołębie, zgodnie z przepisem Prawa Pańskiego. A żył w Jeruzolimie człowiek, imieniem Symeon. Był to człowiek prawy i pobożny, oczekiwał pociechy Izraela, a Duch Święty spoczywał na nim. Jemu Duch Święty objawił, że nie ujrzy śmierci, aż nie zobaczy Mesjasza Pańskiego. Za natchnieniem, więc Ducha przyszedł do świątyni. A gdy rodzice wnosili Dzieciątka Jezus, aby postąpić z Nim według zwyczaju Prawa, on wziął Je w objęcia, błogostawił Boga i mówił: „Teraz, o Władco, pozwól odejść studze Twemu w pokoju, według Twojego słowa. Bo moje oczy ujrzaly Twoje zbawienie, któreś przygotował wobec wszystkich narodów: światło na oświecenie pogan i chwate ludu Twego, Izraela”. A Jego ojciec i matka dziwili się temu, co o Nim mówiono. Symeon zaś błogostawił ich i rzekł do Marii, Matki Jego: „Oto Ten przeznaczony jest na upadek i na powstanie wielu w Izraelu i na znak, któremu sprzeciwiać się będą. A Twoją duszę miecz przeniknie, aby na jaw wyszły zamysły serc wielu”. Była tam również prorokini Anna, córka Fanuela z pokolenia Asera, bardzo podeszła w latach. Od swego panieństwa siedem lat żyła z mężem i pozostała wdową. Liczyła już osiemdziesiąty czwarty rok życia. Nie rozstała się ze świątynią, służąc Bogu w postach i modlitwach dniem i nocą. Przyszedłszy w tej właśnie chwili, stawila Boga i mówiła o Nim wszystkim, którzy oczekiwali wyzwolenia Jeruzolimy. A gdy wypetnili wszystko według Prawa Pańskiego, wrócili do Galilei, do swego miasta Nazaret. Dziecię zaś rosto i nabierało mocy, napetniając się mądrością, a łaska Boża spoczywała na Nim. □

Być właściwym znakiem Bożej obecności

Roz począł się już okres zwykły w liturgii Kościoła i powoli za pominiemy o Bożym Narodzeniu. Często jeszcze w kościołach spotkać można jednak stęjenki, które są ostatnim akordem Świąt Narodzenia Pańskiego. Zgodnie z polską tradycją, mogą stać w kościołach nie dłużej, jak do Święta Ofiarowania Jezusa w świątyni Jeruzolimskiej przez Mariję i Józefa, do „Matki Boskiej Gromnicznej”. W Kościele jest to także: „Dzień Życia Konsekrowanego” (nie „konserwowanego”, proszę nie mylić z konserwą) – czyli poświęconego Bogu. Ale o tym za chwilę.

Ewangelista Marek, którego w tym roku liturgicznym rozważamy, po opisie chrztu, a potem kuszenia Jezusa, a także po powołaniu pierwszych uczniów, rozpoczyna swoje ewangeliczne opowiadanie od działalności i nauczania Mesjasza. Jezus, więc mówi, na początku swojej publicznej działalności o nadejściu „Królestwa Bożego”, jako Ten, który ma władzę. Władzę nie tylko samego nauczania. Bo i uczeni w Piśmie, byli odpowiednio przygotowani i upoważnieni do takiego nauczania, ale nie nauczali, jak ci, którzy mają władzę, czyli stanowią prawo, ale jako reprezentanci „ustawodawcy”, (czyli Boga) – albo znawcy Bożego Prawa. Jezus przemawia inaczej „jak Ten, kto ma władzę”, czyli już od początku daje się poznać, jako oczekiwany Zbawiciel, Mesjasz, Syn Boży, choć Jego słuchacze, tego na początku, jeszcze nie wiedzą i nie potrafili określić. Swoim sercem oraz umysłem widzą wyraźnie różnicę między Nim, a uczonymi w Piśmie. To jest ktoś więcej! Jezus, jakby chcąc utwierdzić swoich słuchaczy w tym

przekonaniu, a może jeszcze bardziej pierwszych uczniów, dokonuje znaku – uwalnia opętanego człowieka z niewoli złego ducha. Jest to znak potwierdzający, że jest On znacznie Kimś więcej, niż zwykłym i bardzo zdolnym nauczycielem. Bo któż ma władzę nie tylko ustanawiania porządku w świecie, porządku moralnego, a także władzę nad złymi duchami? Tylko sam Bóg! W ten sposób Jezus zaczyna realizację swojej misji – nawracajcie się, albowiem przybliżyło się do was królestwo Boże!

Już na początku swojego opowiadania, Ewangelista Marek określa Jezusowe „sposoby” na realizację tego programu – wybór współpracowników – uczniów, a potem spośród nich apostołów, nauczanie, wypędzanie złych duchów, a także uzdrowienia czy też inne znaki. Wszystko po to by potwierdzić swoją misję, dotrzeć do każdego serca w odpowiedni sposób: jednemu trzeba po prostu wytłumaczyć i podać argumenty, innemu należy „odkorkować” i „odblokować” serce, uwalniając go spod władzy złego ducha i grzechu, aby mógł przyjąć łaskę Bożą. Ktoś inny – być może – potrzebuje znaku, cudu, uzdrowienia by się namacalnie przekonać, ktoś inny – po prostu – potrzebuje Jego obecności i dlatego Jezus zaprasza: *przyjdźcie do mnie wszyscy, którzy utrudzeni i obciążeni jesteście, a ja was pokrzepię...* Jezus staje się bardzo dyskretny i naucza oraz jest obecny z nami poprzez swoich uczniów i apostołów, których wysłał na świat, poprzez modlitwę, czy Eucharystię, albo na zwykłej, wspólnotowej modlitwie, bo *gdzie dwóch albo trzech jest zbranych w imię mcje, Ja tam jestem...*

Pragnienie Jezusa jest jedno, aby „Dobra Nowina” o Zbawieniu, o Bożej miłości, dotarła do każdego, a środków do realizacji tego celu jest wiele. „Święto Ofiarowania Pańskiego”, które będziemy obchodzić w najbliższy piątek, właśnie nam o tym mówi. Poprzez prosty gest Marii i Józefa, gest, który należy łączyć z wypetnieniem prawa żydowskiego, nakazującego złożyć ofiarę wykupu za

2 lutego - Światowy Dzień Życia Konsekrowanego

s. Matgorzata Żółtek MChR

Wszystko dla Boga i Polonii Zagranicznej

„Idźcie i miłością swą rozpalicie świat. Spalicie się dla sprawy Jezusa” – *wierne słowom Założyciela Sługi Bożego O. Ignacego Posadzego SChr, Siostry Misjonarki Chrystusa Króla dla Polonii Zagranicznej, całe swe życie ofiarują za zbawienie Polaków na obczyźnie, w myśl hasła „Wszystko dla Boga i Polonii Zagranicznej”. Czynią to zarówno za granicą, pośród tych, którzy ujęchali z Cjczyzny, jak też pracując w kraju.*

Archiwum Siostr Misjonarek Chrystusa Króla

Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Chrystusa Króla dla Polonii Zagranicznej założył w 1959 r. Sługa Boży O. Ignacy Posadzy SChr (1898-1984). „Był to człowiek wielkiego ducha, którego pasją życia była troska o synów i córki polskiej ziemi, rozproszonych po wszystkich krajach świata. Żył w czasach trudnych dla Kościoła i Ojczyzny, a dokonał rzeczy, jak na ten czas niezwyklej. Myśl o powołaniu do życia nowego zgromadzenia w latach 50 ubiegłego wieku, wydawała się szaleństwem, a dokonanie tego graniczyło z cudem. Dla Boga jednak wszystko jest możliwe. Przez pierwsze 20 lat istnienia Zgromadzenia, jedyną możliwą dla sióstr formą apostołstwa, była praca duszpasterska na placówkach w kraju. W tym czasie Założyciel starał się przekazać swoim duchowym córkom, na czym polega charyzmat Zgromadzenia i jakie są jego specyficzne cechy. Podkreślał, że wszystko, co siostry czynią, czynią na chwałę Boga i dla dobra rodaków żyjących na obczyźnie. „Każda Misjonarka powinna pragnąć ofiary z siebie i z radością poświęcić swoje siły, a nawet życie, by ratować dusze synów i córek polskiego narodu”, mówiła M. Ewa Kaczmarek, przełożona generalna Zgromadzenia.

Na wychodźstwie polskie dusze giną

Emigracja sama w sobie jest zawsze piękniestwem więzi, co może prowadzić do zagubienia w nowym środowisku, do odejścia od Kościoła. Siostry Misjonarki Chrystusa Króla, dzieląc życie polskich emigrantów, troszczą się, by zachowali oni wiarę ojców oraz tożsamość, wypływającą z duchowego dziedzictwa narodu, przy jednoczesnym włączeniu się w nowe środowisko. Postannictwo sióstr obejmuje działalność religijną, apostołską, opiekę społeczną i kulturalną. Obecnie Zgromadzenie liczy ok. 200 sióstr, z czego ponad połowa postuguje wśród polskich emigrantów w 11 krajach świata: w Europie, obu Amerykach i w Australii. Postługa sióstr jest zróżnicowana, zależnie od rodzaju środowiska polonijnego w danym kraju. W większości podobna jest do pracy, jaką siostry wykonują na parafiach w Polsce: katechizują dzieci i młodzież oraz przygotowują do sakramentów świętych, dbają o piękno liturgii, wystrój kościołów, pracują w biurach parafialnych i polskich szkołach. W tych ostatnich uczą języka polskiego, historii i geografii naszego kraju.

ciąg dalszy na str. 16

pierworodnego syna. Mały Jezus daje się rozpoznać, jako Świątliwość na oświecenie pogan i Zbawiciel. Co więcej, nie ogłasza sam tej prawdy, ale napętnieni Duchem św. starzec Symeon i prorokini Anna ogłaszają tę prawdę całemu światu. To nie kaptani w świątyni jerozolimskiej, ale osoby, które poświęciły się Bogu na służbę, stają się tymi, którzy przybliżają Boga innym, wskazują na Niego, opowiadają o Nim... Nawet w taki właśnie sposób, Bóg postuguje się ludźmi, na pierwszy rzut oka, już nieistotnymi dla życia społeczeństwa, bo cóż może jeszcze uczynić, jakiś starzec, albo modląca się całymi dniami i przesiadująca w świątyni kobieta? Tak i my współcześnie, niekiedy myślimy, patrząc nie tylko na ludzi starszych, ale również na księży lub osoby zakonne.

Prorokini Anna jest więc w dzisiejszym rozumieniu „osobą konsekrowaną”, bo rzeczywiście poświęciła całkowicie swoje życie na służbę Bogu. Dzisiaj to życie poświęcone Bogu przybiera różne formy: są tradycyjne zakony, z wymagającą regułą i zwyczajami – dla zwykłego śmiertelnika niezrozumiałymi, są bardziej współczesne zgromadzenia zakonne, bardziej zbliżone do współczesnego człowieka, nie tylko ubiorem, ale i sposobem prowadzenia misji, są także instytucje świeckie życia konsekrowanego, gromadzące świeckich, żyjących jak wszyscy zwykli ludzie, ale w bezżenstwie i całkowitym oddaniu się właśnie Bogu. Łączą ich wszystkich śluby zakonne – ubóstwa, postuszeństwa i czystości, a przez nie całkowite oddanie się Bogu. Różnią się sposobem wprowadzenia tego celu w życie, a co za tym idzie, także własnym postannictwem. Nazywamy to „charyzmatem”

oraz duchowością poszczególnych zakonów, zgromadzeń zakonnych oraz instytucji świeckich.

Po co są tacy ludzie w Kościele? Jakie mają znaczenie dla nas? Bóg, jak dowiadujemy się z pierwszego czytania, wybiera sobie proroka „podobnego do Mnie”, czyli do Boga. Jeśli odniesiemy te słowa do osób powołanych do życia zakonnego, to będą one oznaczać podobieństwo, albo bliskość duchową, która jest owocem „trwania na modlitwie”. A św. Paweł dodaje, w jednym ze swych listów apostołskich, że są to osoby, pozostające bezżenne po to, by „troszczyć się o sprawę Pana” – by „przypodobać się Panu”. Jednym słowem, każda osoba zakonna, jeszcze bardziej niż kaptan, oddaje się całkowicie Bogu, na Jego służbę, by Jemu się przypodobać (dążyć do świętości). To wszystko po to, aby stać się widzialnym znakiem Bożej miłości dla tych, do których będzie on postany, zgodnie ze swym charyzmatem i celem swojego zgromadzenia.

Z pewnością nigdy nie było to łatwe zadanie, a tym bardziej w obecnych czasach. Jest to jednak wspaniała, choć trudna życiowa droga. Postługa osób poświęconych Bogu, ich przykład życia, gorliwość, mają być dla nas znakiem i zachętą, byśmy sami stali się właściwymi znakami Bożej obecności – tam gdzie jesteśmy, nawet i tu, we Francji, gdzie „religią państwową” jest „świeckość” czyli odsunięcie Boga z ludzkiej codzienności. Ze swej strony, towarzyszymy tym ludziom: modlitwą i wsparciem – w tej nietatwej ich drodze do spotkania z Bogiem. □

ks. Jacek Paszenda SDB

Hiszpania się kurczy

Bogdan Dobosz

Cyfjalne dane ministerstwa zdrowia Hiszpanii podają, że w kraju tym dokonano w 2016 roku 93 131 aborcji.

Dane te potwierdzają gwałtowny wzrost zabijania nienarodzonych po wprowadzeniu w tym kraju „liberalizacji” prawa, czyli tzw. ustawy Aído, które m.in. zezwala na aborcję do 14 tygodnia ciąży. Na 1000 kobiet w Hiszpanii w wieku od 15 do 44 lat przypada już 10,36 dokonywanych aborcji.

Dane są porażające, bowiem aborcji dokonuje się także jeszcze w późniejszym okresie. I tak statystyki mówią o 22 403 przypadkach zabijania nienarodzonych pomiędzy 9 a 14 tygodniem ciąży, o 5 533 przypadkach, gdy zabijano pomiędzy 15 a 22 tygodniem, a w 216 „aborcja” dotyczyła dzieci, które liczyły już 23 tygodnie i więcej. 42 520 Hiszpanek zdecydowało się w 2016 dokonać aborcji po raz pierwszy, 33 000 ma

już na sumieniu od 2 do 5 takich „zabiegów”, a 800 z nich dokonywało aborcji po raz szósty lub jeszcze więcej razy. Każdego dnia w katolickiej dawniej Hiszpanii zabija się obecnie 255 nienarodzonych dzieci.

Dane o aborcji muszą niepokoić także w zestawieniu ze statystykami demograficznymi Hiszpanii. Tutaj można już mówić o głębokim kryzysie. Najnowsze oficjalne statystyki za pierwszą połowę 2017 r. pokazały spadek liczby urodzeń o 6,3% w porównaniu z tym samym okresem w 2016 r. 187 703 urodzonych dzieci to liczba mniejsza od liczby zanotowanych w tym czasie zgonów (219 834). Tutaj nastąpił wzrost o 4,5%. Hiszpania znalazła się na równi pochyłej i odnotowuje brak naturalnego przyrostu, a jej liczebność się zwija. W ub. roku ujemne saldo zwiększyło się rok do roku trzykrotnie. Prężny niegdyś demograficznie kraj, razem z „postępowo” postępującą liberalizacją aborcji posuwa się ku największej w Europie depopulacji.

Rządząca w kraju centroprawicowa Partia Ludowa deklaruje od lat stanowisko antyaborcyjny. Jednak pozostaje to w sferze czysto werbalnej. Jak dotąd nie podjęta ona żadnych realnych działań przeciw liberalnemu prawodawstwu wprowadzonemu przez lewicę, a nawet akceptuje kolejne nowinki narzucane pod międzynarodową presją (np. „prawo” swobodnej dostępności do aborcji w placówkach służby zdrowia). Ruchy pro-life działania i deklaracje polityków centroprawicy nazywają „blefem”. Reforma ustawodawstwa ograniczyła się jedynie do kontestacji wcześniejszych przepisów o zapewnieniu anonimowości dla poddających się aborcji nieletnich, ale konkretnych działań ograniczających hekatombę nienarodzonych brak. □

Z KRAJU

- W Brukseli premier Morawiecki i szef KE Juncker wzięli udział we wspólnej kolacji. Obie strony „chwalily dobrą i konstruktywną atmosferę”. Premier na konferencji prasowej poinformował, że przedstawił Junckerowi rys historyczny polskiego wymiaru sprawiedliwości.
- Nie milną echa zmian w rządzie. Premier Morawiecki musiał sobie wybrać drużynę i zrobił to; zaważyły kwestie pragmatyczne – powiedział marszałek Senatu Karczewski pytany o przyczyny dymisji szefa MON Macierewicza.
- Macierewicz zapowiedział – „Zrobię wszystko żeby wspierać rząd, szefa MON Błaszczaka, żeby wspierać wszystkich, którzy będą kontynuowali dotychczasowe zmiany w Wojsku Polskim”. Co klasa, to klasa...
- Programy demograficzne, pomocy dla rodzin, a także kompleksowy program wsparcia dla seniorów, to priorytet działań Komitetu Społecznego Rady Ministrów, kierowanego przez wicepremier Szydło.
- Minister ds. pomocy humanitarnej Kempa spotkała się w Ammanie z przedstawicielami UNICEF oraz rządu Jordanii. Zapowiedziała rozmowy ze swoimi odpowiednikami w krajach UE na temat organizacji pomocy humanitarnej.
- Mazurek (PiS) została wybrana na wicemarszałka Sejmu; zastąpiła na tym stanowisku Brudzińskiego, który jest ministrem spraw wewnętrznych i administracji.
- Kościół w Polsce wspomaga wszystkie działania zmierzające do pełnej ochrony ludzkiego życia – podkreślił w Gnieźnie prymas Polski abp Polak.

Jak stwierdził, nikt nie ma prawa decydować, która osoba jest godna życia, a która nie. Sejm podjął decyzję o skierowaniu do dalszych prac zaostrzającą przepisy ws. aborcji propozycję przygotowaną przez Komitet Obywatelski „Zatrzymaj Aborcję”. Projekt zakłada wyeliminowanie możliwości przerwania ciąży ze względu na ciężkie wady płodu, czyli tzw. aborcję genetyczną.

- W Sejmie przepadł natomiast lewacki projekt „liberalizujący” aborcję pod oszukańczą nazwą „Ratujmy kobiety”. Ciekawostką jest to, że postowie PiS zdecydowali się nie odrzucać z góry tego projektu, ze względu na to, że był społeczną inicjatywą. Projekt trafił jednak do kosza, bowiem nawet część postów Nowoczesnej i PO, pomimo wprowadzenia dyscypliny partyjnej zagłosowała przeciw.
- Nieudane głosowanie opozycji w sprawie liberalizacji aborcji doprowadziło do jej kryzysu. Z PO wyrzucono troje postów (w tym zastaloną dla Szkoły Polskiej w Paryżu Joannę Fabisiak i b. szefa służb specjalnych Marka Biernackiego). Nowoczesna pękła niemal na pół, a niektórzy na znak protestu, przeciw złamaniu dyscypliny przez kolegów „zawiesili” się w klubie na miesiąc. „Zawiesić” się miała ochotę nawet przewodnicząca partii Lubnauer, ale przypomniała sobie, że jest jej... szefową. Z partii odszedł poseł Adam Cyrański.
- Prezydent Duda podczas noworocznego spotkania z Korpusem Dyplomatycznym powiedział m.in., że chciałby, „żeby w sferze międzynarodowej wybrzmiało przestanie 100-lecia odzyskania niepodległości: niepodległa Polska jest wartościową częścią Europy Środkowej, a suwerenna

i dostatnia Europa Środkowa, jest wartościową częścią wspólnej Europy i świata”.

- Jest pytanie o to, czy potrzebujemy aż takiej liczby wiceministrów – mówił wicepremier, minister nauki i szkolnictwa wyższego Gowin i zapowiedział korektę. Zrezygnuje?
- Ministerstwo Sprawiedliwości przygotowało dwa projekty, których celem ma być odciążenie sądów od najprostszych spraw, takich jak wykroczenia, czy proste sprawy cywilne. Jeden z nich zakłada powołanie tzw. sądów pokoju.
- Prezydent podpisał ustawę, która powołuje Służbę Ochrony Państwa w miejsce BOR. SOP będzie nie tylko chronić najważniejsze osoby i obiekty, ale zyska uprawnienia operacyjno-rozpoznawcze.
- Przedstawiciele środowiska kibiców piłkarskich po raz 10. pielgrzymowali na Jasną Górę. W roku 100-lecia polskiej niepodległości przybyli do sanktuarium pod hasłem „Dla Niepodległej”. Duszpasterz środowisk kibicowskich ks. Wąsowicz zachęcał obecnych do aktywności w krzewieniu patriotyzmu.
- 2017 r. był najlepszym pod względem bezpieczeństwa drogowego w Polsce od 27 lat. W 2017 r. odnotowano 2 tys. 818 ofiar wypadków, w 2016 r. było to ponad 3 tys., w 2012 – 3,6 tys. W 2018 ma powstać dodatkowo 450 km dróg ekspresowych, a w 2019 r. – ok. 500 km.
- Sejm uchwalił budżet na 2018 r. z deficytem nieprzekraczającym 41,5 mld zł. 40 mld to akurat suma zwiększonych wydatków w przyszłym roku. □

Czy będzie bunt wewnętrzny?

Jak informują dobrze znający temat dziennikarze – Antoni Macierewicz ciężko przeżył swoją dymisję, której do końca się nie spodziewał. Ba, był niemal pewien, że do niej nie dojdzie.

Jeszcze na dzień przed jej ogłoszeniem pojawiła się informacja, że szef MON-u wybiera się z wizytą do Waszyngtonu na spotkanie z doradcą prezydenta Donalda Trumpa ds. bezpieczeństwa. To miał być ostateczny argument przecinający spekulacje na temat dymisji ministra. Tym razem jednak sprawy potoczyły się inaczej, ku wielkiemu zaskoczeniu obozu skupionego wokół Antoniego Macierewicza.

Znamienne są reakcje osób zapewniających byłemu już szefowi MON tzw. pijar. Oto redaktor naczelny „Gazety Polskiej” Tomasz Sakiewicz prawie natychmiast zadeklarował na facebooku, że nie poprze już Andrzeja Dudy. „Na Dudę już nie zagłosuję. Dla mnie sprawa odwołania ministra Antoniego Macierewicza jest oczywista” – napisał i dodał: „Prezydent Andrzej Duda dopiął swego wyszantażował tą dymisję a ja obiecałem, że w takiej sytuacji na niego nie zagłosuję. I tej obietnicy dotrzymam”. Ten wpis wyznaczył kierunek ataku – stał się nim prezydent Andrzej Duda. To on – w opinii tego środowiska – jest głównym odpowiedzialnym za

dymisję Macierewicza. To poniekąd zrozumiałe – Andrzej Duda już wcześniej był obiektem ataku za zawetowanie ustaw reformujących sądy. Teraz pojawiał się nowy, przesadzający dowód na to, że jest on „zdrajcą”.

Z kolei Katarzyna Gójska-Hejke, zastępczyni Sakiewicza stwierdziła, że „nieuzasadnionymi, a bardzo często wręcz prymitywnymi atakami na ministra Antoniego Macierewicza, prezydent Duda definitywnie pozbawił się szans na drugą kadencję, a przez wielu swoich wyborców zostanie zapamiętany jako polityk, który po prostu ich zdradził”. Jak podkreśliła, „w kluczowych sprawach, jakimi są wyjaśnienie Smoleńska i oczyszczenie armii RP ze „złogów i nominatów Kiszczaka”, stanął po stronie, którą plastycznie można opisać: „tam, gdzie stało ZOMO”. Dodała, że Andrzej Duda nie ma w sobie ani cech, ani wiedzy, ani doświadczenia, które pozwoliłyby go określić mianem męża stanu. To jednak nie wszystko, nazwała także prezydenta najstarszym i najbardziej obciążającym politykiem Zjednoczonej Prawicy, który

niewiele potrafi wnieść dobrego w proces zmieniania Polski. To właśnie Andrzejowi Dudzie dziennikarka zarzuca doprowadzenie do dymisji Antoniego Macierewicza.

I na koniec inny „pistolet” tego środowiska – Dorota Kania. Opublikowała ona artykuł zatytułowany „Długie ręce Moskwy”. Najpierw złożyła hołd odwołanemu Macierewiczowi:

ciąg dalszy na str. 11

ZE ŚWIATA

- Walczący o reelekcję prezydent Czech Zeman i były przewodniczący Czeskiej Akademii Nauk Drahoš zmierzają w II turze wyborów. Uzyskali oni odpowiednio 38,8 i 26,5% głosów.
- Zarząd niemieckiej SPD opowiedział się za podjęciem negocjacji z chadecją (CDU/CSU) w sprawie utworzenia koalicji rządowej.
- Władze Bułgarii oraz szefowie instytucji europejskich zainaugurowali w Sofii półroczne przewodnictwo tego kraju w UE. Z tej okazji premier Stojkow „upomniął” szefa Rady Europy Tuska, że powinien zachowywać neutralność i nie powinien wtrącać się w sprawy swojego kraju.
- Premier Włoch Gentiloni i prezydent Francji Macron podczas spotkania w Rzymie ponowili poparcie dla koncepcji UE dwóch prędkości.
- Przywódca brytyjskiej Partii Pracy Corbyn zapowiedział, że jego ugrupowanie nie popiera pomysłu rozpisania drugiego referendum ws. Brexitu ani wniosku o pozostanie W. Brytanii we wspólnym rynku i unii celnej.
- Premierzy Estonii Ratas oraz Japonii Abe, który złożył wizytę w Tallinie, potwierdzili, że Japonia przystąpi do natowskiego Centrum Doskonalenia Cyberobrony z siedzibą w stolicy Estonii.
- Niemiecka armia nie jest w stanie dotrzymać zobowiązań wobec NATO. Z ponad 200 czotków Leopard 2 służących w Bundeswehrze sprawnych jest tylko 95. Pozostałe są wciąż modernizowane, albo stoją nieużywane, ponieważ brakuje do nich części. Do tego dochodzą niesprawne okręty podwodne, braki kadrowe, problem z zasięgiem armat i myśliwce unieruchomione na lotniskach.

- 68% pytanym Rosjan uważa, że głównym wrogiem ich kraju jest USA. Na drugim miejscu, (29%) jest Ukraina. Dla 8% Rosjan głównym wrogiem jest Polska. NATO, Niemcy i Wielką Brytanię wskazało po 6% ankietowanych.
- Wybory parlamentarne na Węgrzech odbędą się 8 kwietnia. Wszystkie sondaże pokazują, że zwycięstwo odniesie partia premiera Orbána. Obecnie Fidesz ma 131 posłów, na 199, ale może odzyskać większość konstytucyjną. W każdym sondażu przeprowadzonym od października 2017 r. Fidesz uzyskuje od 48 do 52%.
- Korea Płn, Somalia oraz Afganistan to kraje, w których w największym stopniu prześladowani są chrześcijanie. Światowy Indeks Prześladowań, który opublikowany został przez organizację Open Doors umieszcza w czołówce takich krajów również Pakistan, Sudan, Syrię, Irak, Iran, Jemen i Erytrea.
- Irańska prokuratura poinformowała, że z aresztów w Teheranie zwolniono 440 uczestników niedawnych antyrządowych protestów; podała też, że w tych demonstracjach zginęło, co najmniej 25 osób.
- Liderzy grup politycznych, europarlamentu – m.in. Weber (EPL), Pittella (S&D) i Verhofstadt (ALDE) – napisali list do szefa PE Tajanego, domagając się interwencji ws. wypowiedzi wice-szefa PE Czarneckiego (PiS) o Thun (PO). Czarnecki nazwał udział Thun w antypolskim filmie kanału Arte za wpisywanie się w antypolską tradycję „szmalcowników”.
- Na zachodzie Ukrainy zakończyły się blokady przejść granicznych z Polską, które przeprowadzili

mieszkańcy ukraińskich rejonów przygranicznych, niezadowoleni ze zmiany przepisów celnych. Nowe przepisy, które obowiązują na Ukrainie od 1 stycznia ograniczyły wóz bez opłaty towarów o wartości tylko do 500 € i o wadze do 50 kg, jednak pod warunkiem, że przewożąca je osoba, przebywała za granicą ponad dobę i przekracza granicę nie częściej niż raz w ciągu 72 godzin. Przepisy paraliżują przygraniczny handel prowadzony przez Ukraińców z nadgranicznych miejscowości.

- Organizacje pro-life w Kanadzie zapowiadają walkę z nową polityką rządu, która zezwala np. na dofinansowania na prace wakacyjne dla uczniów, tylko tym z pracodawców, którzy... popierają aborcję. Premier Trudeau – środowiska sprzeciwiające się aborcji – nazwał „niezgodnymi z tym, gdzie jesteśmy, jako rząd i, jako społeczeństwo”.
- Afera podsłuchowa w Izraelu. „Mój ojciec zafatował 20 mld \$ twojemu ojcu, a ty płaczesz, bo wydałeś na mnie 400 szekli” – tak Jair Netanjahu, syn premiera powiedział do swojego kolegi, syna izraelskiego multimilionera. 400 szekli było wydatkiem na panią lekkich obyczajów. Pocho-dzące z 2015 r. nagranie wyemitowano w programie izraelskiej TV.
- Prezydent Turkmenistanu Berdimuhamedow zakazał w swoim kraju posiadania samochodów w kolorze czarnym.
- Nowy austriacki minister spraw wewnętrznych z Partii Wolności wywołał oburzenie, mówiąc, że jego rząd chciałby „skoncentrować” osoby ubiegające się o azyl. Lewicy skojarzyło się to z obozami z czasów II Wojny Światowej. □

Opr. B.D.

Mistyka finansów

Piotr Witt

Nie lubię mieć długów. Nie wziąłem pożyczki, nawet kiedy bank obiecał mi deplacę, abym się tylko zdecydował. Interes banku nazywało się z tej okazji „zyskiem negatywnym”. Nie dałem się skusić. Odmawiam sobie luksusów i wielu przyjemności, z obawy, aby nie paść w długi.

Przy okazji salda rocznego dowiedziałem się jednak, że cała moja ostrożność na nic się przydała. Jestem zadłużony po uszy. Moja żona również. Chodzi o sumy tak poważne, że nie tylko my, nawet nasze dzieci i wnuki nie będą mogły ich spłacić. Zresztą one same już winne są dziesiątki tysięcy. Nawet czteroletni Arturek, choć, na szczęście nic jeszcze o tym nie wie żyje na kredyt.

Chodzi o długi światowe! Wyczytałem w dzienniku, że świat, zliczywszy długi wszystkich krajów i każdego z osobna winien jest grubo ponad dwieście tysięcy miliardów dolarów. Komu jest winien, tego nie piszą. Mógłby oczyścić się, gdyby przez trzy lata wszystkie wypracowane zyski oddał, nie zatrzymując dla siebie nic na życie, mieszkanie, światło i gaz, co oczywiście nie jest wykonalne. Na każdego mieszkańca globu przypada około 30 000 dolarów. Na naszą najbliższą rodzinę statystycznie 300 000\$. W rzeczywistości znacznie więcej, gdyż są kraje nieściągalne, o których niedawno prezydent Trump wyrażał się tak, że nawet wstyd powtarzać.

Bohater „Mistyki finansów”, twierdził, że są długi, których nie można oddać. Jeśli jest się bardzo lekkomyślnym – dowodził pan Rapaport – można oddać dwadzieścia złotych. Ale powyżej stu złotych każdy dług staje się fikcyjny. Druga postać skeczu Juliana Tuwima miała inny pogląd. Pan Goldberg uważał, że – przeciwnie – nie oddać można tylko drobnych długów. Duże musi się spłacić.

Opinię pana Goldberga podziela Europejski Bank Centralny, który naciska na Grecję o spłatę kolosalnego zadłużenia. Między 2012 i 2016 rokiem EBC przelał do Grecji 4.3 miliarda euro. Drobnostka w porównaniu z wysokością debitu greckiego, który narósł przez lata poprzednie. Na przelocie stuleci Grecja wydała pożyczone(!) 320 lub 380 miliardów euro. Po przedstawieniu weksli do dyskonta zaskoczeni Grecy sami zapragnęli dowiedzieć się na co poszły pieniądze. Opisałem aferę szczegółowo w moich „Kronikach paryskich” (str.113-116). Rodacy Homera i Herodota przedstawiani jako lekkomyślni utracusze nie roztrwoniili tych sum. Przeciwnie, spadkobiercy najstarszej europejskiej demokracji okupili rozsądnie, choć drogo własne bezpieczeństwo. Nabyli kolosalne ilości broni w Niemczech i we Francji: czołgi, samoloty, rakiety z wyrzutniami. Banki francuskie Credit Agricole i Societe Generale kupiły sobie banki greckie Emporiki i Geniki, żeby łatwiej oferować Grekom pożyczki. Mistyka finansów dała do myślenia filozofowi prawie trzysta lata temu: „Często pytano – pisał Wolter po wojnie siedmioletniej – co dzieje się z fantastycznymi skarbami zgromadzonymi podczas wojny i

odpowiadano, że utonęły w kufrach dwóch, albo trzech tysięcy prywatnych osób, które skorzystały na publicznym nieszczęściu. Te dwa czy trzy tysiące osób cieszą się w spokoju swymi ogromnymi majątkami w czasie, gdy reszta ludzi musi jęczeć pod nowymi podatkami, aby spłacić część długów narodowych”.

Jakim okolicznościami zawdzięczają finansieccy Niemiec zarobienie ponad miliarda euro na kryzysie greckim za długi by tłumaczyć. Zjawisko należy także do mistyki finansów. Przykład Grecji nie wyjaśnia wszystkiego, ale daje przynajmniej punkt zaczepienia do rozważań o sytuacji innych krajów.

Prawdę o długi publicznym Grecji zawiera raport przedstawiony Parlamentowi w Atenach w kwietniu 2015 roku. Został on sporządzony w wyniku dwumiesięcznych poszukiwań przez Komisję złożoną z trzydziestu osób – w połowie Greków, w połowie osobistości reprezentujących dziesięć narodowości. Jest w tym raporcie wszystko: kłamstwo i kradzież, przekupstwo, oszustwo, wiarotomstwo. Dzięki operatywności banksterów w latach 2000 – 2009 zadłużenie gospodarstw domowych greckich wzrosło 6-krotnie, długi przedsiębiorstw dwukrotnie.

Nie ma znaczenia, czy to myśmy osobiście zaciągnęli pożyczki, czy osoby przez nas upoważnione, w tym przypadku demokratycznie wybrani politycy. Pożycza się cudze, oddaje się własne. Bank Europejski wspaniałomyślnie obiecuje poczekać. Pod warunkiem, że kraj płać osetki zobowiąże się jednocześnie do przeprowadzenia gruntownych reform wymaganych przez wierzycieli. Inaczej mówiąc, jeśli Grecy zgodzą się na dalszą obniżkę głodowych emerytur i zgodzą się pracować za półdarmo.

Grecy nie spłacą, bo nie mają z czego. Kto na tym najbardziej ucierpi? Zdawaloby się, że... wierzyciele. Według obliczeń paryskiej Wyższej Szkoły Gospodarki i Zarządzania, Niemcy mieli do stracenia 56.5 mld auro. Druga z kolei ofiara to Francja – 42.5 mld, co daje 600 € na każdego Francuza. Ale banki nie tracą, bowiem są reasekurowane przez rządy państw, a rządy pokrywają ich deficyt z budżetu. Słowem – zapłacą solidarnie obywatele Unii Europejskiej za interes, który greckim jest tylko z nazwy.

Czyż nie jest podobnie z resztą długi światowego? Pieniądzy nie ma w bankach, w przedsiębiorstwach, w budżetach państw, ale przecież w rajach podatkowych są. Nikt nie wie ile, choć afery Wiki Leaks, Lux Leaks, Panama Papers pozwalają ekonomistom na obliczenia szacunkowe. Według specjalistów kwoty zdeponowane w Panamie, na Wyspach Dziewiczych i innych wyspach, w Luksemburgu, w Szwajcarii zblizają się do sumy światowego zadłużenia. Pieniądże ukryte nie uczestniczą w finansowaniu szkół, szpitali, kolei, żłobków, ani szos. Ciężar utrzymania państwa spoczywa na barkach ludzi biednych i średniaków.

Powodem greckich zbrojeń miała być obawa przed konfliktem z Turcją o Cypr. Tureccy janczarzy mając przed sobą straszliwie uzbrojonego greckiego hoplitę również zaciągnęli pożyczki na dozbrojenie, ale to już zupełnie inna historia. W wyniku udanej transakcji konflikt został zażegnany. Bogacze rosyjscy uznali zapewne Cypr za jedno z najpewniejszych miejsc na świecie, gdyż tam najchętniej trzymają swe z trudem zdobyte kapitały. □

W kraju paradoksów

Piotr Legutko

Największym zagrożeniem, jakie pojawia się na horyzoncie 2018 roku, nie są złe rządy, ale trwałe skażenie kultury i obywateli.

W rok stulecia niepodległości wkraczamy jako kraj paradoksów. Mamy najlepszą od 1989 roku kondycję gospodarki i najgłębszy konflikt polityczny. Znakomite nastroje konsumenckie kontrastują z frustracją elit. Obóz rządowy ma najwyższe poparcie wśród wyborców w Polsce i najgorsze notowania w instytucjach europejskich. Jedni mówią o ostatecznym końcu komunizmu, inni o jego triumfalnym powrocie. To już nie jest kwestia różnicy zdań, ale diametralnie odmiennej diagnozy sytuacji. O ile jednak przyjęcie jej w wersji wygłoszonej podczas exposé premiera Morawieckiego otwiera jakieś możliwości ewolucji, o tyle uznanie za prawdziwą diagnozę opozycji rodzi konsekwencje dramatyczne, by nie rzec: rewolucyjne. Teza o upadku w Polsce demokracji i ostatecznej dewastacji państwa musi prowadzić do rozwiązań nadzwyczajnych i niedemokratycznych (by demokrację przywrócić). Szykuje nam się rok bardzo trudnego współistnienia w dwóch kompletnie nieprzystających rzeczywistościach. I brutalnej walki o rząd polskich dusz, by jedną z tych rzeczywistości wybrały.

Zimna wojna, gorący spór

Platforma Obywatelska i Nowoczesna decyzję podjęły już dawno. Zasada: „Z PiS-em się nie rozmawia, PiS się zwalcza” rządzi polską polityką, mając bardzo mocne wsparcie ideowe w popierających opozycję mediach. Uważna analiza pokazuje zresztą zaskakujące podobieństwo narracji „totalnej opozycji” do narracji PiS przyjętej po katastrofie smoleńskiej. Wtedy partia Jarosława Kaczyńskiego też wybrała ulicę, a czasem i zagranicę, kwestionowała mandat demokratycznie wybranej władzy, nie przebierając w słowach. W porę jednak dokonała zwrotu w stronę strategii długiego marszu. Partia niedawnych jeszcze frustratów zaczęła coraz mniej mówić o politycznym przeciwniku, a coraz więcej o „dobrej zmianie”. Wszystkie siły i środki rzucone zostały na przekonanie do siebie Polaków i wygranie wyborów. A po nich – na realizację obietnic wyborczych. Tymczasem „partia miłości” (jak mawiano jeszcze niedawno o PO) zmieniła się w partię gniewu i permanentnego protestu, nieakceptującą demokratycznej odmiany swego losu. Tyle że po dwóch latach politycznej i gospodarczej koniunktury gesty i słowa opozycji straciły świeżość. Dziś w sposób coraz bardziej czytelny kierowane są już tylko na użytek zewnętrzny, odnosząc – co trzeba przyznać – zamierzony skutek. Wydają też

owoce w najtwardszym krajowym elektoracie. Ale z pewnością nie są to owoce pożywne. Rośnie po tej stronie barykady frustracja i desperacja. Nie rozładowują jej coraz mniej masowe protesty, rośnie więc radykalizm. Niszczenie biur poselskich PiS, jajka rzucone w rządowe limuzyny, ataki na dziennikarzy TVP... Zimna wojna wyraźnie zmierza w stronę gorącej konfrontacji.

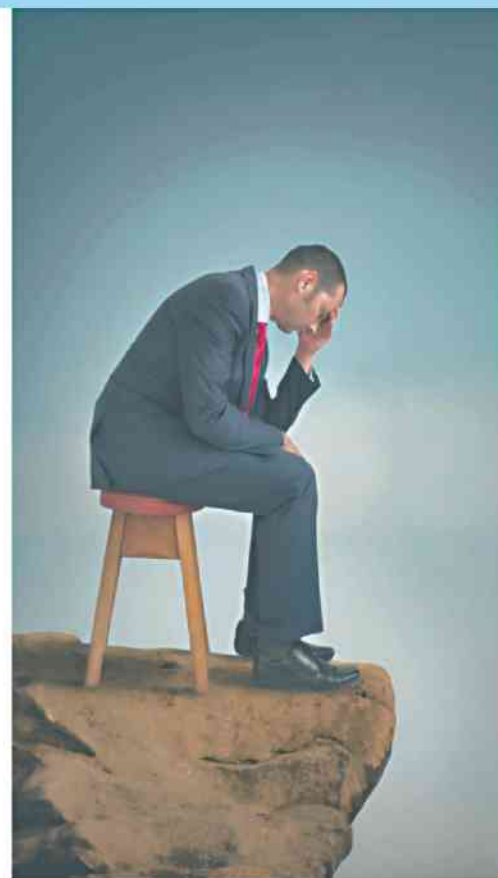
Bijąc głową w mur

Zasłiśmy już zatem bardzo daleko. Politycy PO – w oczekiwaniu na desant unijny wstrząśnięty brunatnymi rządami w Polsce – uznali, że mogą już wzruszeniem ramion traktować korupcyjne zarzuty wobec swojego sekretarza generalnego, ignorować stosunek Hanny Gronkiewicz-Waltz do komisji weryfikacyjnej oraz wnioski z afery Amber Gold. Mogą, bo przecież Polska według ich diagnozy nie jest już demokratycznym państwem. W Trybunale Konstytucyjnym zasiadają „dublerzy”, prokuratura (wraz z policją i CBA) realizuje polityczne zamówienia, nie ma już trójpodziału władzy, a prezydent jest (znów) tylko lokatorem pałacu przy Krakowskim Przedmieściu. A skoro tak, nie ma już przestrzeni do rozmów, jest tylko czekanie na jakąś formę politycznego przesilenia.

Ta strategia byłaby racjonalna, gdyby nastroje społeczne pokrywały się z tym, co piszą w pierwszej stronie codziennie „Gazeta Wyborcza” i raz na tydzień „Newsweek”. Ale się nie pokrywają. Jeszcze rok temu można było odnieść wrażenie, że taki stan zimnej wojny sprzyja zarówno partii rządzącej, jak i opozycji, wzmacniając obie strony. Teraz wiadomo, że politycznym beneficjentem jest już tylko PiS, a mimo to PO i Nowoczesna w tym samym rytmie biją głową w mur. I to jest najbardziej zdumiewające, bo przecież w polityce najcenniejszą walutą jest skuteczność. Tymczasem gołym okiem widać, że w 2018 roku Bruksela, Berlin czy Paryż nie wymuszą zmiany władzy w Warszawie, a straszenie nacjonalizmem i ksenofobią nie przekona do opozycji wyborców ze Stalowej Woli. Za to skutki uboczne negocjowania politycznych realiów będą opłakane dla wszystkich.

Bez mediatorów

W sytuacji bardzo ostrego konfliktu sięga się zazwyczaj po mediatorów – osoby czy też instytucje zaufania publicznego. Pod koniec PRL taką rolę odgrywał Kościół. Tym razem jednak głosy wzywające do szukania przestrzeni dialogu czy tematów

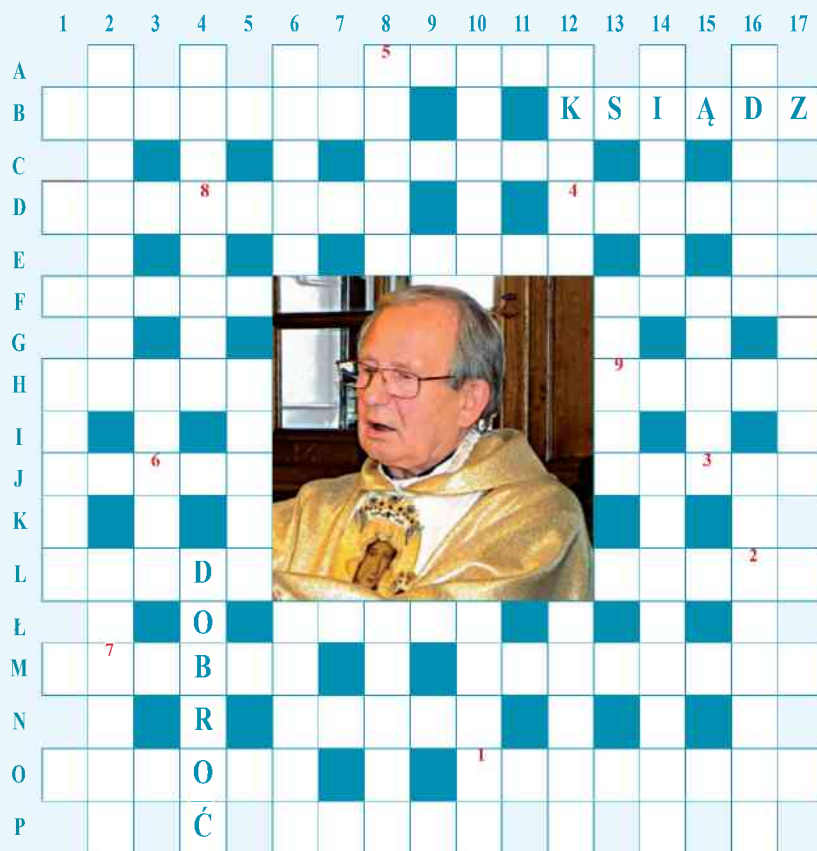
wspólnych, wyłączonej ze sporu (który wszak jest w polityce stanem naturalnym) są kompletnie ignorowane. Obojętnie, czy padają ze strony hierarchów, czy ludzi dawnej opozycji pozostających poza polem bitwy. Tak było z ogłoszoną przed rokiem „Deklaracją 11 listopada” podpisaną przez 26 osób o znaczącym dorobku, z różnych środowisk ideowych – od Marka Jurka po Zbigniewa Bujaka.

Znamienne, że tego typu inicjatywy są też ignorowane przez najsilniejsze media, zaangażowane bezpośrednio w eskalowanie polskiego konfliktu. Mogą w nich liczyć na nagłośnienie jedynie autorytety ze świata nauki i kultury, które wpiszą się w narrację o końcu demokracji i upadku państwa. Szerokim echem odbiła się np. wypowiedź prof. Adama Strzembosza o tym, że teraz „rozpocznie się wyraźny proces przekształcania obecnego systemu prawnego w kierunku państwa policyjnego”. Albo teza prof. Marcina Króla, że mamy „tyranię kłamców i głupców”, a PiS jest „uosobieniem zła, diabła”. Kto natomiast słyszał o wyważonym liście naukowców z polskich uczelni analizujących reformę sądownictwa? W której z dużych prywatnych telewizji dyskutowano o „Deklaracji paryskiej”, stanowiącej przenikliwą diagnozę kondycji dzisiejszej Europy, ogłoszonej przez poważne grono konserwatywnych intelektualistów? Gdzie można było przeczytać wezwanie do opamiętania po histerii wokół tragedii Piotra S., wystosowane przez najpoważniejszych ekspertów zaangażowanych w zapobieganie samobójstwu w Polsce?

ciąg dalszy na str. 12

Poziomo: A-8. Miasto nad Dnieprem, pod którym w dniu 7 lutego 1564 hetman Mikołaj Radziwiłł Rudy pokonał wojska moskiewskie. B-1. Budynek z zakonnikami lub zakonnikami. C-8. Zdobywanie wiedzy. D-1. Religijny pochód. D-12. Hierarcha noszący fioletowe szaty. E-8. Dawne nakrycie głowy papieża. F-1. Barwny, wzorzysty dywan na ścianę lub podłogę. F-13. Łódź rekreacyjna motorowa lub żaglowa. H-1. Stolica Jordanii. H-13. Metal na obrączki. J-1. Męka Pańska. J-13. Zbocza gór. L-1. Ewolucja narciarska. L-13. Powtórka ciała. Ł-6. Z dzwoneczkami po śniegu mknie (dzisiaj rzadko – niestety). M-1. Długa sieczna broń biała. M-10. Cierpi na bóle w kościach. N-6. Najwyższe pasmo w łańcuchu Karpat (tam wspinął się ksiądz z fotografii w diagramie krzyżówki). O-1. Puszysta, miękka, wetna. O-10. Ozdobny krzyż na piersi hierarchy. P-6. Ciastko z bitą śmietaną.

Pionowo: 1-H. Jednostka natężenia prądu elektrycznego. 2-A. Przeciwnieństwo egoizmu. 2-L. Człowiek gruntownie wykształcony w swojej dziedzinie, naukowiec. 3-H. Polska i Katolicka przy **263 bis, rue Saint-Honoré** w Paryżu. 4-A. Całokształt duchowych, intelektualnych i uczuciowych dyspozycji istoty żywej. 5-H. Jezioro w Afryce, do którego wpływa rzeka Zambezi. 6-A. Dowód kontroli jakości wyrobu. 6-Ł. Towarzyszy grypie. 8-A. Główna szata liturgiczna. 8-Ł. Niemiecki reformator religijny, autor 95 tez potępiających praktykę sprzedaży odpustów. 10-A. Szata liturgiczna mająca formę szarfy. 10-Ł. Towarzyszy jej katar. 12-A. Zatoka Morza Czerwonego. 12-Ł. Białe pieczywo pszenne (okrągłe lub podłużne). 13-F. Syn Boży. 14-A. Część koła stykająca się z osią. 14-J. Osoba określająca cenę, wartość. 15-F. Część twarzy człowieka nad brwiami i nosem. 16-A. Reak-

cja żywego organizmu na działający bodziec, przekazywana za pośrednictwem układu nerwowego. 16-J. Hierarcha noszący purpurowe szaty. 17-F. Miasto z największym (zrekonstruowanym) zamkiem na Litwie – dawniejszą rezydencją władców litewskich i królów polskich. □

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 9 utworzą rozwiązanie.

Rozwiązanie krzyżówki z GK nr 40/2017: „Nadmiar wody znosi tamy”.

Poziomo: matacz, nadmiar, „Iliada”, wmawianie, pineska, antonim, drabina, stalag, krętacz, lanie wody, Aldona, Barnauł, arkana.

Pionowo: mówca, nerka, trakt, Niasa, znaki, mszał, nieprawda, nadwęglan, napęd, ruina, dynia, ikona, arkan, Adyga. □

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Hula zajął 14. – najwyższe spośród Polaków – miejsce w zawodach Pucharu Świata w lotach narciarskich w Bad Mitterndorf. Wygrał Norweg Stjernen, ale prowadzenie w klasyfikacji generalnej cyklu utrzymał 21. Stoch. Drugie zawody na tym „mamucie” odwołano z powodu wiatru.

☺ Polskie biathlonistki zajęły w Ruhpolding 5 miejsce w sztafecie 4x6 km Pucharu Świata. To najlepszy wynik biało-czerwonych w tym sezonie, który cieszy przed olimpiadą.

☺ Polska pokonała Kosowo 30:19 i Cypr 46:13 w drugim meczu turnieju pre-kwalifikacyjnego mistrzostw świata 2019 piłkarzy ręcznych w portugalskim Povo de Varzim. Niestety, później Polska tylko zremisowała z Portugalią 27:27 i to nasi rywale – dzięki lepszemu bilansowi bramek – zagrają w barażach o mundial.

☺ Polskie kluby rozpoczęły sparingi. Legia przegrała z ekwadorską Barceloną SC 2:3 w USA w meczu turnieju Florida Cup.

☺ Polscy hokeiści na trawie zaczęli od

zwycięstwa nad Danią 10:3 w meczu halowych mistrzostw Europy elity, które trwały w belgijskiej Antwerpii. Później było w kratkę. 1:8 z Niemcami, 3:2 z Czechami i 3:7 z Belgią w półfinale. W meczu o medale brązowe znowu ulegliśmy Niemcom 8:9.

☺ Niemka polskiego pochodzenia Kerber wygrała z Australijką Barty 6:4, 6:4 w finale tenisowego turnieju WTA T w Sydney. W ćwierćfinale odpadła Agnieszka Radwańska. Kolejny turniej to Australia Open, w którym Fręch awansowała do turnieju głównego. Polka pokonała w III rundzie kwalifikacji Amerykankę Day 6:3, 6:0. Niestety później przegrała z hiszpańską tenisistką Suarez Navarro 5:7, 3:6 w pierwszej rundzie. W turnieju grała jeszcze Linette, która po raz pierwszy w karierze awansowała do drugiej rundy w Australian Open wygrywając z Amerykanką Brady 2:6, 6:4, 6:3. W II rundzie była też Radwańska po zwycięstwie z Ukrainką Kristyną Pliskową 2:6, 6:3, 6:2.

☺ Rozstawieni z „jedyneką” Kubot i Melo wygrali z Bopanną z Indii i Francuzem Roge-rem-Vasselinem (4) 6:4, 5:7, 10-8 w półfinale turnieju ATP na kortach w Sydney. W finale łatwo wygrali z Struffem i Troickim 6:3, 6:4.

☺ Chmielewski i Kowalewski wygrali rywalizację w Pucharze Narodów w saneczkarskich dwójkach w Oberhofie, a w kolejnym dniu uzyskali najlepszy wynik w sezonie w Pucharze Świata, zajmując 7 miejsce.

☺ Rajd Dakar. Przygoński (Mini) w klasyfikacji generalnej zajmował 6 miejsce, ze stratą 2.19 do Hiszpana Sainza. Wśród motocyklistów Gjemza (KTM) był 32. W klasyfikacji Fuadów wycofał się po kontuzji Sonik.

☺ Rosjanka Derigazowa wygrała w katowickim Spodku zawody florecistek zaliczane do klasyfikacji Pucharu Świata. W finale pokonała Kiefer (USA) 15:4. Najlepsza z Polek Walczyk była 12.

☺ Kubica zostanie kierowcą testowym i rozwojowym Williamsa w sezonie 2018 F-1. □

Séquence éclatement

La politique a redémarré sur les chapeaux de roues !

Les fêtes terminées, la politique polonaise est revenue à la une des gazettes d'une manière tonitruante. Toute la sphère médiatique a été en émoi et en ébullition, en raison d'une suite d'événements dont certains n'étaient pas prévisibles.

Il y a d'abord eu le remaniement du gouvernement. Après le départ de Beata Szydło et l'arrivée de Mateusz Morawiecki, tous les observateurs l'attendaient – d'aucuns le prédisaient profond, tandis que d'autres pensaient qu'il ne serait que cosmétique. L'annonce du nouveau gouvernement n'a pas été un éclatement complet de l'équipe Szydło, car les changements touchent moins de la moitié des ministres, mais ce n'est pas un remaniement cosmétique dans la mesure où quelques pointures ont été remerciées.

Ainsi, les changements les plus importants sont l'éviction d'Antoni Macierewicz et celle de Witold Waszczykowski. Le premier a été remplacé à la Défense nationale par Mariusz Błaszczak, qui a quitté son poste de ministre de l'Intérieur, et le second aux Affaires étrangères par Jacek Czaputowicz, jusqu'à présent sous-secrétaire d'État à ce ministère. Mateusz Morawiecki a aussi restructuré ses deux anciens portefeuilles du Développement et des Finances en en créant trois avec le ministère des Investissements et du Développement, échu à Jerzy Kwieciński, ancien secrétaire d'État au Développement dans l'équipe précédente ; le ministère des Entreprises et de la Technologie, attribué à Jędrzej Emilewicz, auparavant sous-secrétaire d'État au Développement ; et le ministère des Finances, confié à Teresa Czerwińska, professeur en finance à l'Université de Varsovie, qui était déjà sous-secrétaire d'État en charge du budget. Le poste de

ministre de l'Intérieur et de l'Administration, libéré par Mariusz Błaszczak, a été investi par Joachim Brudziński, vice-président de la Diète, un des hommes de confiance de Jarosław Kaczyński. Le Premier ministre a également opéré d'autres changements de têtes. Ainsi, à la Santé, le cardiologue Łukasz Szumowski, qui était sous-secrétaire d'État au ministère de la Science et de l'Enseignement supérieur, remplace Konstanty Radziwiłł qui n'a pas vraiment fait ses preuves à son poste. Il a remplacé Jan Szyszko, ministre de l'Environnement, par Henryk Kowalczyk qui, auparavant, était ministre sans portefeuille. Il a aussi démissionné Anna Strzeżyńska qui dirigeait le ministère de la Numérisation.

Mateusz Morawiecki a évincé des ministres qui étaient appréciés par la majorité mais très critiqués par l'opposition intérieure et extérieure. Antoni Macierewicz était souvent la cible d'attaques pour ses décisions, mais il a redonné une raison d'être à l'armée polonaise ; Witold Waszczykowski a été attaqué pour sa rigidité, notamment dans le contentieux qui oppose la Pologne aux institutions européennes ; et Jan Szyszko n'a pas réussi à convaincre dans sa lutte contre le bostryche typographe qui ravage les arbres de la forêt de Białowieża. Dans la nouvelle stratégie ouverte par Mateusz Morawiecki, celui-ci ne tolérera pas d'écarts de la part des ministres. C'est la raison pour laquelle il a choisi, en accord avec le président Andrzej Duda et le chef de la majorité Jarosław Kaczyński, des personnalités moins en vue, qui ne feront pas de vagues. Cela ne veut pas dire qu'ils céderont face à l'adversité. Le pays ne peut pas ne pas se réformer, il ne peut pas ne pas sauver ses forêts, il ne

peut pas ne pas lutter contre l'insécurité venant notamment d'une immigration imposée et non maîtrisée. Mais le pouvoir s'est donné un nouveau visage qui devrait attirer de nouveaux soutiens, sans céder sur les fondamentaux.

Au moment où tout le monde s'interrogeait sur l'attitude qu'allait adopter Antoni Macierewicz après sa sortie du gouvernement, au moment où l'opposition avait perdu ses têtes sur lesquelles elle tapait régulièrement, une bombe politique a éclaté, tirée par l'opposition elle-même contre elle-même. Tout cela à cause de l'avortement. Deux projets de loi étaient examinés par les députés, l'un tendant à libéraliser le droit à l'interruption de grossesse, l'autre tendant à le restreindre. Les députés devaient se prononcer sur le rejet définitif du projet de libéralisation ou sur son renvoi en commission pour examen complémentaire. Les députés du PiS avaient en majorité voté pour le rejet définitif, mais certains, dont Jarosław Kaczyński, avaient choisi le renvoi en commission. Il suffisait donc que l'opposition vote comme un seul homme pour le renvoi pour que le projet ne soit pas abandonné. Mais un certains nombres de députés de la PO et de Nowoczesna soit se sont abstenus soit ont voté pour le rejet, arguant que le texte était trop gauchisant et, qu'en leur âme et conscience, ils ne pouvaient pas l'accepter. Ces quelques voix contre ont suffi pour que le projet libéralisateur soit définitivement abandonné... Quel pataquès cela a créé au sein des deux formations ! Prises au dépourvu, elles ont puni les fautifs en les excluant de leurs rangs et ont encore perdu de leur crédibilité auprès des citoyens. D'autres membres sont partis d'eux-mêmes... Nous nous gaussons encore de ces partis qui étaient aux premiers rangs des manifestations en faveur de l'avortement et qui font capoter leur projet. Les temps sont vraiment durs pour l'opposition qui éclate de plus en plus. □

Czy będzie bunt wewnętrzny?

ciąg dalszy ze str. 7

„Jeden z wybitnych historyków tuż po jego dymisji stwierdził: »nie ma takiego otarza, na którym trzeba złożyć jako ofiarę tak wybitnego człowieka, dowódcę, stratega i polityka, jakim jest Antoni Macierewicz«. I puenta: „Jest on jednym z niewielu polityków, którzy swoim działaniem skutecznie zahamowali wpływy rosyjskiej agentury – poprzez lustrację, likwidację sowieckich baz, likwidację Wojskowych Służb Informacyjnych”. W jej ocenie, największym jednak zagrożeniem dla Moskwy jest sprawa wyjaśnienia katastrofy smoleńskiej i jeśli Macierewicz zostanie odsunięty od prac w tym zakresie, będzie to „zwycięstwo Kremła i jego przybudówek istniejących

– niestety także dziś – w najważniejszych instytucjach polskiego państwa”.

Ten krótki przegląd pokazuje stopień irytacji i zacierzowania w obozie Antoniego Macierewicza. Co ciekawe, w żadnym tekście nie zaatakowano Jarosława Kaczyńskiego, który przecież jest głównym autorem dymisji szefa MON. Pokazuje to jedno – póki co nie ma mowy o jakimś poważnym rozłamie, bo to uderzyłoby w szefa PiS, który jest nadal jedynym gwarantem jedności tego ugrupowania. Dominuje więc przekaz następujący – Prezes uległ potężnym naciskom i szantażowi – ale tak naprawdę nie chciał tej dymisji. To nie do końca prawda. Kaczyński także chciał tej dymisji, bo Macierewicza jako jedynego w partii mógł sobie pozwolić na

samodzielność a nawet na działania nie skonsultowane z Prezesem. Teraz, kiedy PiS wykonał zwrot ku centrum, Macierewicz musiał być znowu schowany. Problem tylko w tym, czy będzie w stanie to zaakceptować, po tym, jak był już na szczycie. Zwłaszcza, że miłowymi krokami zbliża się 10 kwietnia, kolejna rocznica katastrofy smoleńskiej. Jeśli Macierewicz nie pokaże czegoś bardziej wiarygodnego niż dotychczas, jego pozycja ulegnie dalszemu osłabieniu. A w to, że pokaże, nikt w PiS nie wierzy, być może także Prezes. Wtedy zostaną Macierewiczowi tylko (czy aż) rzesze jego fanatycznych wyznawców. Co z nimi zrobi – tego pewnie na razie nie wie nawet on. □

Jan Engelgard

Życie konsekrowane

3. Jedność

Wierna miłość staje się matką i szkołą jedności. Doświadczenie miłości Boga prowadzi do miłości i służby wobec każdego człowieka. Jezus powiedział do swoich uczniów: przykazanie nowe daję wam byćście się wzajemnie miłowali, jak ja was umiłowalem. W ten sposób tworzy się wspólnota i w ten sposób powstaje rodzina.

Wyzwaniem naszych czasów jest dla Kościoła doświadczenie podziałów: małżeńskich, rodzinnych, społecznych i narodowych. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest brak zaufania w relacjach międzyludzkich, dystans, lęk przed trwałymi zobowiązaniami. Na tym tle powołanie do życia konsekrowanego jawi się jako zaproszenie do budowania nowej cywilizacji jedności, opartej na wzajemnej miłości, której podstawą winny stać się słowa z modlitwy arcykapłańskiej Jezusa – aby byli jedno. „W ten sposób ukazuje ono ludziom zarówno piękno braterskiej komunii, jak i drogi do niej. Osoby konsekrowane bowiem żyją «dla» Boga i «z» Boga, i właśnie dlatego mogą świadczyć o mocy łaski, która przynosi pojednanie i niszczy mechanizmy przeciwne jedności, obecne w sercu człowieka i w relacjach społecznych” (VC 41). Życie konsekrowane jest więc odpowiedzią Boga na wołanie podzielonego i rozdartego świata, który jak nigdy dotąd potrzebuje jedności.

„Żyjąc w różnych społeczeństwach naszej planety – społeczeństwach targanych przez sprzeczne namiętności i interesy, spragnionych jedności, ale nie wiedzących, jaką wybrać drogę – wspólnoty życia konsekrowanego, (...) stają się znakiem zawsze możliwego dialogu oraz komunii zdolnej potączyć w harmonijną całość wszelkie odmienności” (VC 51). W ten sposób, poprzez ewangeliczne życie na wzór św. Rodziny, wspólnoty Apostołów, czy pierwszych wspólnot chrześcijańskich opisanych w Dziejach Apostolskich, gdzie wszyscy mieli jedno serce i jednego ducha, są odpowiedzią na wołanie Chrystusa, aby byli jedno. To budowanie jedności objawia się w owocach Ducha Świętego: miłości, radości, pokoju, cierpliwości, uprzejmości, wierności, łagodności i opanowaniu.

ciąg dalszy ze str. 2

Archiwum Sióstr Misjonarek Chrystusa Króla

Dziękując Bogu za dar obecności osób konsekrowanych, prosimy dziś, by Dobry Bóg napętnił ich serca głęboką pewnością, że zostały wybrane, by wielbić Boga i służyć ludziom. Niech pozwoli im zaznać Swojej przyjaźni, napętni je radością i pociechą, pomaga przewyżczać trudności i podnosić się po upadkach. Niech da im odwagę podejmowania wyzwań naszych czasów i łaskę ukazywania ludziom dobroci i człowieczeństwa Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa (por. VC 111). Maryja Matka nasza niech ostaną płaszczem swej opieki.

Prosimy w intencji nowych powołań do życia kapłańskiego i konsekrowanego, by nie zabrakło w świecie zwiastunów Bożej miłości. □

Bp Jacek Kiciński

Przewodniczący Komisji KEP ds. Życia Konsekrowanego

W kraju paradoksów

ciąg dalszy ze str. 9

Bardzo wymowne jest przyznanie w tym roku Nagrody im. Z. Hołdy – dla osób działających na rzecz obrony praworządności – jednocześnie prof. Adamowi Strzemboszowi i ruchowi Obywatele RP, który zastąpił z wulgarnych prowokacji pod Wawelem i blokowania miesięcznic smoleńskich na Krakowskim Przedmieściu. Zaiste szokujące to zestawienie.

„Nowa jakość”?

Postawa polityków opozycji nie jest, jak widać, najpoważniejszym z problemów. Przeciwnie, w 2018 roku można mieć nadzieję, że zstąpią oni z obłoków na ziemię, bo to rok wyborów samorządowych, a w matych ojczyznach nie da się jedynie wzywać do protestów, trzeba rozmawiać o konkretnych. Poza tym tam właśnie opozycja sprawuje w ogromnej większości władzę i to ona będzie w przyziemnych sprawach zdawać rachunek.

Prawdziwym kłopotem są natomiast ludzie sprawujący rząd dusz, aspirujący do władzy miękkiej (tzw. soft power), kształtujący mody i formujący charakter. Cytowany prof. Marcin Król nie wierzy już w

polityków, w kartki wyborcze i wzywa, by rządzących „po prostu przepędzić”. Twierdzi, że skończył się czas rozmów, teraz będzie się liczyć siła. I nie jest to głos osobniony, lecz raczej typowy dla środowisk intelektualnych. Takim językiem mówią dziś subtelni niegdyś pisarze, wybitni aktorzy, obrońcy praw człowieka w czasach PRL. Tak radykalnych postaw nie demonstrowano nawet w chętnie przywoływanych (jako ponoć analogiczne) czasach najostrzejszego konfliktu między terroryzowanym społeczeństwem a narzuconą przez obce mocarstwo władzą. Przeciwnie, wówczas apelowano, by za wszelką cenę wystrzegać się pogardy i unikać przemocy. Niestety, głosy, które dziś słyszymy, z pewnością nie są dziedzictwem Solidarności. To zupełnie „nowa jakość” w polskim życiu publicznym. Największym zagrożeniem, jakie pojawia się na horyzoncie 2018 roku, nie są złe rządy czy demontaż wymiaru sprawiedliwości, ale właśnie trwałe skażenie kultury i obyczajów tą „nową jakością”. Catkowicie obcą wszystkiemu, do czego powinniśmy się odwoływać w roku stulecia niepodległości.

Presja ma sens

Czy istnieje jakiś inny scenariusz na

rozpoczęty dopiero co rok? Jeśli chodzi o realną politykę – z pewnością tak. Pod warunkiem, że stanie się ona rzeczywistością realną. Narrację o dyktatorskich zapędach PiS można bowiem spokojnie włożyć między bajki. Lista pomysłów, z których gabinet Beaty Szydło wycofał się pod presją społeczną, jest pouczająca i tak samo długa jak spis projektów, które zaistniały jedynie w rzeczywistości medialnej. Warto też dostrzec, jak wiele ustaw korygowano przez ostatnie miesiące w reakcji na publiczną krytykę. Wystarczy prześledzić choćby losy nowej ordynacji samorządowej, albo porównać zawetowane i podpisane przez prezydenta ustawy reformujące sądownictwo. I tylko logika „totalności” nie pozwala opozycji chwalić się tym, co pośrednio osiągnęła. Oznaczałoby to bowiem podpisanie się pod „oczywistą oczywistością”, że tylko presja stosowana w ramach demokratycznego sporu ma sens. Że jesteśmy normalnym państwem, w którym ścierają się różne koncepcje naprawy tego, co źle działa. Tyle że brzmiałoby to jak herezja, gdy wzywa się na pomoc unijną kawalerię do walki z rodzajem się w Polsce faszyzmem. □

Piotr Legutko (Gość Niedzielny)

Europejski fałsz o człowieku

ciąg dalszy ze str. 3

Jednak fundamentalne jest drugie ograniczenie, które, jak podkreśla autor, nie wynika z „zepsucia” natury ludzkiej, ale z faktu bycia człowiekiem. Chodzi o to, że jesteśmy ograniczeni, gdyż nie jesteśmy wszechmogącym Bogiem. Istnieją wartości, które są „poza nami”, niezmiennie, niezależne od nas, których powinniśmy zawsze przestrzegać. W wymiarze politycznym oznacza to, że są nieprzekraczalne granice w sprawowaniu władzy i stanowieniu praw. Istnieją czyny społeczno-polityczne zawsze złe, łamiące prawo naturalne (nazizm, rasizm, eugenika, aborcja), których w żadnych okolicznościach nie wolno popełniać. Chodzi o czyny łamiące godność człowieka, tworząc świat „tak, jakby Bóg nie istniał”.

Człowiek nieograniczony

Wizję człowieka nieograniczonego znajdujemy w filozofii Oświecenia, m.in. u Jana Jakuba Rousseau. W tej koncepcji człowiek nie odnosi swoich działań do wyższych, uniwersalnych wartości (nie ma metafizyki, nie ma Boga). Dąży się do stworzenia jednego, uniwersalnego wzorca, niezależnie od tego, czy taki kiedykolwiek istniał, i jemu podporządkowuje się organizację życia społecznego i politycznego. Reguły etyczne mają tu charakter instrumentalny. Na przykład w systemie utylitarnym naczelną wartością jest użyteczność, a w marksizmie – interes klasowy. W takim ujęciu kategorie rozumu, moralności czy prawdy stają się nieistotne, płynne. Nie ma jednej odpowiedzi na pytanie, kim jest człowiek, pojawia się idea „człowieczeństwa płynnego”, definiowanego w zależności od okoliczności. Ludzi można dowolnie ukształtować w procesie edukacji i socjalizacji.

Współcześnie ten sposób myślenia określa się mianem późnej nowoczesności lub postmodernizmu, a jednym z jego głównych przedstawicieli jest Peter Singer. Politycznym wyrazem takiej koncepcji człowieka była rewolucja francuska czy totalitaryzmy XX wieku – nazizm oraz komunizm, a współcześnie np. ideologia gender.

Antropologia Unii

W początkowym procesie integracji niewątpliwie Unia opierała się na chrześcijańskiej wizji człowieka, którą wyraża m.in. „Powszechna deklaracja praw człowieka i obywatela” z 1948 r. Na przykład podstawowa wartość – godność ludzka – jest określona w deklaracji jako „przyrodzona”, co wskazuje na jej powszechność i niezbywalność, a więc zgodnie z antropologią ograniczoną. Jednak w ostatnich kilkunastu latach nastąpiła zasadnicza zmiana na rzecz koncepcji postmodernistycznej. Gierycz pokazuje ten proces, analizując sferę aksjologiczną w „Karcie praw podstawowych” z 2000 r. i traktacie o UE z 2007 r.

W tym pierwszym dokumencie, określanym jako drogowskaz moralny UE, godność nie jest już określona jako „przyrodzona”. Natomiast sfera aksjologiczna w traktacie o Unii Europejskiej związana jest całkowicie z antropologią nieograniczoną. Do dokumentu wpisano bardzo szeroką paletę wartości, mieszając je ze sobą bez logicznego porządku. Godność nie jest centralnym punktem odniesienia. Z wymienionego w artykule 2 katalogu wartości wykluczone zostały sprawiedliwość i solidarność, ponieważ, jak tłumaczono, są zbyt kontrowersyjne. Współczesna UE nie opiera się na wartościach zapisanych w naturze człowieka i mających uniwersalny wymiar. Wyznacza je sytuacja społeczno-kulturowa i to, że są wspólne państwom członkowskim. Co prawda w preambule Karty znajduje się odwołanie do „duchowo-religijnego i moralnego dziedzictwa”, co wskazywałoby na jej chrześcijańskie źródła. Jednak M. Gierycz zwraca uwagę, że „moralne dziedzictwo” może oznaczać zarówno moralność w rozumieniu J.J. Rousseau, jak i św. Tomasza. Z kolei pojęcie „dziedzictwo chrześcijańskie” w ogóle nie pada. W toku dyskusji zastąpiono je słowem „religijne”, a w konsekwencji nie wiadomo, do jakiego zestawu wartości UE się odwołuje. W efekcie mamy otwartą drogę do antropologii postmodernistycznej. Ta nieprecyzyjność jest cechą charakterystyczną unijnych dokumentów, stwarza bowiem możliwość dowolnej ich interpretacji.

Dominacja postmodernizmu

Od przyjęcia Karty w 2000 r. ta interpretacja idzie zdecydowanie

w kierunku nieograniczonej koncepcji człowieka. Pokazuje to przeprowadzona przez M. Gierycza analiza dokumentów wydawanych przez instytucje unijne w obszarze bioetycznym i płciowości.

Zgodnie z prawem Unia Europejska nie ma kompetencji, by decydować o treści regulacji dotyczących spraw etycznych czy rodziny w poszczególnych państwach członkowskich. Jednak unijne instytucje mają szereg narzędzi nie tylko do wplywania na te sfery, ale wręcz narzucania konkretnych rozwiązań w prawodawstwie krajowym. Istnieją na przykład gremia, których zadaniem jest koordynacja działań w zakresie bioetyki w całej Unii. W ramach polityki finansowania badań naukowych środki są przeznaczane na badania na komórkach macierzystych ludzkich embrionów, co budzi protesty środowisk konserwatywnych. Co więcej, okazuje się, że problemy etyczne pojawiają się w sprawach ekonomicznych. Na przykład na początku lat 90. Trybunał Sprawiedliwości UE musiał orzec, czy aborcja wchodzi w zakres definicji usług wprowadzonej przez traktat ustanawiający EWC. Odpowiedź była pozytywna, co oznaczało, że we wszystkich krajach wspólnoty można było tę „usługę” reklamować, a przez to stymulować liberalizację przepisów prawnych.

Jedną z głównych płaszczyzn sporu dwóch wizji człowieka jest obecnie kwestia płciowości i koncepcji rodziny. Ponieważ te sfery należą do kompetencji prawa krajowego, unijni postmoderniści znaleźli inny sposób na promowanie swojej wizji, którą można określić jako ideologia gender. Otóż wprowadzanie tej utopii, opartej na kłamstwie o ludzkiej płciowości jako kwestii kulturowej, a nie biologicznej, odbywa się za pomocą ogólnounijnych praw mających zwalczać nierówność i dyskryminację. Jaskrawym przykładem takiej praktyki jest uchwalenie w 2008 r. tzw. dyrektywy antydyskryminacyjnej. Początkowo przedstawiana jako ochrona przed nierównym traktowaniem osób niepełnosprawnych, ostatecznie zawiera także przepisy o niedyskryminacji ze względu na orientację seksualną. Regulacje dotyczące tej sfery są wręcz wzorcowym przykładem antropologii postmodernistycznej, zakładają bowiem zrównanie związków jednopłciowych z małżeństwami i kary za traktowanie tych drugich jako bardziej wartościowe.

M. Gierycz zwraca uwagę, że zjawisko narzucania antropologii nieograniczonej w UE wyraźnie nasiliło się w ostatnich kilkunastu latach. Widać to w stosunku do aborcji jako polityki humanitarnej. Początkowo takie ujęcie było odrzucane przez większość sił politycznych w UE, ale w ciągu kilku lat stało się elementem głównego nurtu europejskiej polityki.

„Nieograniczony” język

Autor analizy zbadał występowanie charakterystycznych dla obu antropologii pojęć w unijnych aktach prawnych z lat 2001–2016 w odniesieniu do kwestii bioetycznych i płciowości. Kluczowe dla sporu o aborcję pojęcie „prokreacja” (chrześcijaństwo) pada w dokumentach UE 35 razy, natomiast „reprodukcyjny” (postmodernizm) 2100 razy. Z kolei w debacie na temat ludzkiej płciowości pojęcie „płeć” było używane w Parlamencie Europejskim i Komisji Europejskiej dwa razy rzadziej niż „gender”, a pojęcie „małżeństwo” pojawiło się w tych instytucjach rzadziej niż „orientacja seksualna”. W opisie homoseksualizmu na przestrzeni 15 lat trzy razy odwołano się w dokumentach do sformułowania „skłonność homoseksualna”, a 193 razy do kategorii LGBT i 351 razy do pojęcia „homoseksualność”.

Zważywszy, że dominującymi siłami w unijnych gremiach decyzyjnych są środowiska lewicowo-liberalne, wspierane przez europejskich chadeków, którzy przyjęli ich system wartości, jest oczywiste, że UE stara się narzucić wszystkim krajom rozwiązania oparte na postmodernistycznej aksjologii. Jednak coraz więcej krajów, jak np. Polska czy Węgry, dostrzegają, że tworzenie systemu etycznego oparte na fałszywej wizji człowieka jest jednym z powodów kryzysu, w jakim znalazła się UE, i zaczyna zdecydowanie upominać się o wartości chrześcijańskie. □

Bogumił Łoziński (Gość Niedzielny)

M. Gierycz, „Europejski spór o człowieka”, Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa 2017.

Dzień Migranta i Uchodźcy w Dijon Ryszard Fyda SCh

„Przybysza, osiadłego wśród was, będziecie uważać za tubylca. Będziesz go miłował jak siebie samego, bo i wy byliście przybyszami w ziemi egipskiej. Ja jestem Pan, Bóg wasz!” (Kłt 19,34)

Każdy cudzoziemiec, który puka do naszych drzwi, jest okazją do spotkania z Jezusem Chrystusem, utożsamiającym się z cudzoziemcem przyjętym lub odrzuconym każdej epoki (por. Mt 25,35.43) - Tymi słowami papież Franciszek rozpoczyna swoje orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, który po raz 104 obchodziliśmy w Kościele w niedzielę 14 stycznia br.

Duszpasterstwo Migrantów archidiecezji Dijon, zorganizowało spotkanie i Mszę Narodów w parafii św. papieża Jana XXIII, w kościele św. Bernardety w dijońskiej dzielnicy Grésilles.

Tradycyjnie, pół godziny przed Mszą św. głos zabrał Ks. Arcybiskup Roland Minnerath, poruszając temat fenomenu migracji w świecie, mówiąc o jego przyczynach i spojrzeniu państwa oraz Kościoła na przybyszów. W szczególności omówił bardzo konkretne postulaty - odpowiedź Kościoła i ludzi wierzących na fenomen światowej migracji - wyrażone przez papieża Franciszka w Jego orędziu; czasowniki, które były

hasłem tego dnia: „Przyjmować, chronić, promować, integrować”.

O godzinie 11-tej rozpoczęła się Eucharystia święta, której przewodniczył Pasterz diecezji, w asyście min. proboszcza parafii ks. Jérôme Richon, wikariusza ks. Bonaventure Ofori, księży kapelanów Joseph Mai - Wspólnota wietnamska, ks. Ryszarda Fydy SCh - Wspólnota polska, ks. Claude Andriot - Wspólnota portugalska, księży emerytów i diakona Gaby Roy.

Po prezentacji zgromadzonych i wzajemnym powitaniu, szczególnymi oklaskami przywitano nowo przybyłą i przyjętą rodzinę z Mongolii.

Przez śpiew, czytania i modlitwę Wspólnoty narodowe ubogaciły Mszę, m.in. Polki - pani prezes Ewelina Rucyk zaprezentowała pierwsze czytanie, a pani Beata Piątkowska poniosła w procesji dar ołtarza.

W swojej homilii Ks. Abp Minnerath skupił się na pierwszym czytaniu i Ewangelii, wychodząc od powołania Samuela

i uczniów Jana Chrzciciela, gdy spotkali Jezusa; mówił o byciu uczniem Chrystusa, które jest codziennym krokiem za Mistrzem, który wskazuje drogę i plan Boży. Zamiar Boży to zrealizowanie uniwersalnej Wspólnoty całej ludzkości. Wspólnota ta budowana jest w Kościele, który nie zna granic, w którym nie ma obcych, cudzoziemców. Jesteśmy Kościołem „Pięćdziesiątnicy”; Kościół jest sakramentem jedności, znakiem i środkiem, przez który realizuje się Boży plan wobec ludzkości i świata. Kroczymy za Chrystusem - „Nowym człowiekiem”, upodabniając się do Niego, gdy otwieramy się jedni na drugich, wzrastamy we wzajemnej miłości, z różnorodności czynimy jedność i przyczyniamy się do budowania powszechnego braterstwa i lepszego świata. W królestwie Bożym znikną wszelkie podziały i różnice.

Po Eucharystii świętej, parafianie podjęli goście tradycyjną lampką wina, a następnie przeszliśmy do sali parafialnej na wspólnotowy obiad. Spotkanie zakończyło się projekcją filmu - świadectw nieletnich emigrantów. □

Święto Trzech Króli

Dzisiaj, 7 stycznia, przed rozpoczęciem Mszy świętej w kościele Świętego Józefa w Beaulieu (Roche la Molière) mieliśmy niespodziewaną wizytę... Trzech Króli, którzy przybyli, aby nam towarzyszyć w spotkaniu.

Jednak zastanówmy się najpierw nad... nazewnictwem – w jaki sposób Mędrcy przerodzili się w królów i skąd wzięto się przekonanie, że było ich trzech, skoro Ewangelia nie mówi o tym ani słowa?

Jak podaje dr Roman Zając, biblista i demonolog z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, w oryginalnym greckim tekście

św. Mateusza, mowa jest o tym, że wizytę Jezusowi złożyli Magowie (słowo „magoi” określało osoby uczone, biegłe w astronomii, matematyce i medycynie, zajmujące się m.in. interpretacją snów), co najzgrabniej przetłumaczyć można na język polski właśnie jako... Mędrcy. W królów przekształceni ich tradycja, wskutek błędnej interpretacji starotestamentalnego prorocтва zawartego w Psalmie 72. Mówi ono, że Zbawicielowi oddadzą pokłon „wszyscy królowie”, którzy na dodatek „przyniosą mu dary”. Jak ułtał pasowało to do słów ewangelisty. A skąd w tradycji wzięta się liczba trzech królów? Tu można zgadywać, że wpływ na to miały trzy dary przyniesione Jezusowi – w końcu ludzie zaczęli uważać, że każdy z nich został wręczony oddzielnie przez jednego króla.

Według jednej z teorii, symbolizowali oni trzy kontynenty – Europę, Azję i Afrykę – tudzież trzy rasy – białą, żółtą i czarną. Są też teorie, według których oznaczają oni młodość, wiek dojrzały i starość, co ma podkreślać, że hołd należy się Bogu na każdym etapie ludzkiego życia. Najpewniej jednak wszyscy opisani w Biblii Mędrcy pochodzili z Persji, a ich hołd wyobraża objawienie chrześcijaństwa ludom pogańskim.

Pod koniec Mszy św. wszyscy parafianie dostali poświęconą kredę, aby na drzwiach domów i mieszkań napisać nią: C+M+B lub K+M+B – wraz z aktualnym rokiem. Wbrew powszechnemu mitowi, nie jest to skrót od imion królów, czy to w pisowni polskiej czy łacińskiej, ale pochodzi on od frazy „Christus Mansionem Benedicat”, czyli „Niech Chrystus błogosławi temu domowi”. Dawniej w naszym kraju ze świętem Trzech Króli wiązało się o wiele więcej zwyczajów. W XV lub XVI rozpoczęła się tradycja święcenia złota i kadzidła, dopiero w XVIII w. do tego grona dołączyła jeszcze kreda, która z czasem wyparła złoto (ludzie wierzyli, że tym poświęconym w dniu Objawienia Pańskiego kruszcem warto dotknąć szyi, co zapewni zdrowie i dobrobyt na cały rok).

– Drogi panie Redaktorze, na pana ręce składam najlepsze życzenia dla całej Redakcji i wszystkich Czytelników: oby to nowo narodzone Dziecię Boże przyniosło miłość, dobroć, światło i pokój, którego zwłaszcza dzisiaj tak bardzo wszyscy potrzebujemy. □

Zofia Charroin, w imieniu parafian Roche la Molière Beaulieu, la Ricamarie

2 - 13 kwietnia 2018

Pielgrzymka do Ziemi Świętej

Polska Misja Katolicka we Francji zaprasza Rodaków na Pielgrzymkę do Czczyzny Pana Jezusa.

Czasem optymalnym jest kwiecień 2018. Wylot izraelskimi liniami EL AL z lotniska Roissy, w poniedziałek wielkanocny – 2 kwietnia 2018 r. o g. 14.45, powrót w piątek 13 kwietnia o g. 18.25.

Program Pielgrzymki przewiduje nawiedzenie miejsc świętych Starego i Nowego Testamentu, zwłaszcza związanych z życiem i działalnością Pana Jezusa, Matki Bożej i Apostołów:

Jerozolima, Betlejem, Nazaret, Kafarnaum, Góra Tabor, Kana Galilejska, Jezioro Galilejskie, Morze Martwe (z kąpielą), Ein Karem, Góra Błogosławieństw, Qumran.

Koszt Pielgrzymki wynosi

1350 € (w tym: przeloty, hotele, transfery, wstępy, trzy posiłki dzień-nie i ubezpieczenie).

Wiele osób pytało o możliwość wyjazdu

wtedy do Jordanii, by zwiedzić jedyny na świecie zabytek „Petra” i „Górę Nebo”, gdzie Mojżesz zakończył swoje życie. Nie jest to wykluczone, ale warunkiem jest zebranie przynajmniej 40 osób. Wtedy bowiem koszty Pielgrzymki z wyjazdem do Jordanii mogą zmieścić się w kwocie 1650 €, należy bowiem uwzględnić: wizy jordańskiej (75\$), wstęp do Petry (80\$) oraz nocleg w Jordanii z posiłkami i transfery.

Zgłoszenie udziału w Pielgrzymce proszę przestać listownie na adres: Ks. Krystian Gawron, 11, rue Jules Guesde 92130 Issy-les-Moulineaux. Zgłoszenie można przestać także e-mailem na adres: sempol.paris@gmail.com. Przy zgłoszeniu należy: 1. – załączyć fotokopię paszportu, 2. – przestać czek 500 € wpisowego, 3. – podać

adres: pocztowy, telefoniczny i e-mail. Czek należy wypisać na: „Aumônerie Polonaise” z dopiskiem na odwrocie: „Pielgrzymka do Ziemi Świętej”. Proszę zaznaczyć osobistą opcję: A. – „Ziemia Święta” bądź B. – „+ Jordania”.

Zgłoszenia na Pielgrzymkę do niedzieli 21- stycznia 2018.

Wtedy zdecydujemy czy wybrać opcję A. czy opcję B.

Pielgrzymkę prowadzi

ks. dr Krystian Gawron, wicerektor PMK.

I zdrowia, i szczęścia, i błogostawieństwa...

60. urodziny proboszcza z Dijon

W sobotę 30 grudnia 2017 roku Ksiądz proboszcz Ryszard Fyda SChr z Dijon obchodził swoje sześćdziesiąte urodziny.

Z tej okazji, w sobotni wieczór o godz. 18.00, parafianie Świętej Elżbiety od Trójcy Świętej zbrali się na uroczystej Mszy świętej, by otoczyć modlitwą swojego duszpasterza.

Ks. Ryszard, dziękując Bogu za przeżyte lata i trzydziestoletnią postugę w Francji, modlił się o dalszą Bożą opiekę,

zdrowie i Boże błogostawieństwo w jego pracy kapłańskiej.

Na zakończenie liturgii przedstawiciel parafii złożył życzenia i dar urodzinowy od obecnych a następnie wszyscy przeszli do sali parafialnej na tradycyjny apéritif i tort urodzinowy. Tam wyśpiewali solenizantowi francuskie „Joyeux

anniversaire...” i burgundzki tradycyjny śpiew z gestami „la, la, la...”.

Nazajutrz, w niedzielę 31 grudnia, na Mszy 'polskiej' o godz. 15.00 odprawianej przez solenizanta, reprezentanci miejscowej Polonii modlili się w intencji ich duszpasterza o potrzebne taski. Po jej zakończeniu wszyscy zostali zaproszeni na poczęstunek i szampana. Rodacy odśpiewali Księdzu gromkie i różnorodne „Sto lat...”, złożyli serdeczne życzenia i upominek od wspólnoty, gromadzącej się na niedzielnej Eucharystii w kaplicy św. Józefa Cottolengo w Dijon. □

Paroisse Ste Elisabeth de la Trinité

Wszystko dla Boga...

Jak mówi s. Beata Ciszewska, obecna przełożona Domu głównego w Poznaniu: „Przez 9 lat mojej pracy misyjnej w Brazylii widziałam, jak potrzebna jest obecność Sióstr. W Rio de Janeiro siostry służą pomocą Polakom skupionym m.in. w Towarzystwie „Polonia”. Uczymy tam języka polskiego, prowadzimy nabożeństwa w j. polskim. W krajach z dłuższą tradycją emigracyjną postuga sióstr polega przede wszystkim na trosce i opiece nad osobami starszymi i chorymi.

Tam, gdzie bije serce Zgromadzenia

Praca misyjna sióstr ma swoje źródło i oparcie w duchowości Zgromadzenia, w której bije serce wspólnoty zakonnej. Ducho-

ciąg dalszy ze str. 5

wość misjonarska jest oparta na skalistych fundamentach modlitwy, umartwienia i miłości. Siostry misjonarki pragną uwielbiać Boga, poprzez naśladowanie Chrystusa królującego z tronu krzyża. Źródłem, z którego czerpią siły, są: Eucharystia, Serce Boże i Matka Boża, czczona w Częstochowskim wizerunku, tak bliska każdemu Polakowi. Patronami Zgromadzenia są także św. Józef, św. Tereska od Dzieciątka Jezus oraz św. Jan Paweł II.

Dla dobra dusz

W archidiecezji poznańskiej siostry misjonarki mają trzy palcówki: Dom generalny w Morasku, dom przy poznańskiej Farze oraz przy parafii w Suchym Lesie. W 2007 r. w Morasku

„Dom św. Józefa w Morasku – to magiczne miejsce. Mam szczęście kroczyć duchową drogą razem z siostrami od wielu lat: w Sterling Heights, Los Angeles, w Budapeszcie i w wielu innych miejscach. Jestem ujęty duchem Zgromadzenia, otwartością sióstr i możliwością przeżywania żywego Kościoła tu, w Morasku. Niech Bóg błogostawi wszystkim siostram i Rodakom poleconym ich pieczy za granicą i w kraju – zwłaszcza tutaj, w Poznaniu.” (O. Leon Stefan Knabit OSB mnich tyńiecki, Morasko 15.11.14.)

Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Chrystusa Króla dla Polonii Zagranicznej

ul. Sióstr Misjonarek 10; 61-680 Poznań; www.mchr.pl www.misjonarkidlapolonii.pl; referatpowlan@wp.pl T. 0048 881 963 861.

Polonijny Sylwester w Domu Kombatanta

W Domu Kombatanta w Paryżu, przy rue Legendre, w uroczej sali na pierwszym piętrze, Polacy ze stolicy nad Sekwaną i okolic, zegnali odchodzący 2017 rok. O atmo. ferze zabawy niech świadczą załączone fotografie.

Spotkanie rozpoczęliśmy wspólną modlitwą; były też kolędy i pieśni patriotyczne, pod kierunkiem wspaniałego tenora Andrzeja Raniszewskiego z Chóru Piast. Do wspólnego śpiewania oczywiście włączali się ochoczo wszyscy uczestnicy zabawy, zwłaszcza, że wśród gości nie zabrakło przecież utalentowanych muzyków (Andrzej Michałek - akordeonista). Zatem atmosfera szybko stawała się bardzo rodzinna. Nawet goście, którzy pojawili się na naszym Sylwestrze trochę przypadkiem i w ostatniej chwili, bawili się znakomicie. O północy nie zabrakło

ani noworocznych życzeń, ani szampana. A tańce, w różnych rytmach, dzięki niezawodnemu Didżejowi, Tadeuszowi Kostkowi, trwały do czwartej rano.

Tak że niektórzy z gości wychodząc, już zapowiadali swój udział, za rok w podobnym sylwestrowym balu, organizowanym z sukcesem przez Klub Gazety Polskiej w Paryżu - Notre-Dame oraz Stowarzyszenie Rodzin Polskich, i Francusko-Polskich „Vita”.

Uczestniczki

powstał Dom Modlitwy. Siostry tam przebywające oddalają się na jakiś czas od tętniącego życiem świata i pośród prostych obowiązków zanoszą modlitwę w intencjach Polaków w kraju i na emigracji oraz w intencjach przesyłanych przez Internet. Prośbę o modlitwę można kierować na adres dommodlitwy@mchr.pl. W 2008 r. rozpoczął działalność Dom Rekolekcyjny św. Józefa, gdzie siostry przyjmują grupy pragnące przeżyć Dni skupienia. Jak podkreśla Maria Leśniewicz z Ruchu Kultury Chrześcijańskiej Odrodzenie: „Od 2009 r. zaczęliśmy systematycznie korzystać z postugi tutejszych sióstr. Jesteśmy urzeczni pięknem tego miejsca, gościnnością, ciepłem, które tutaj bije, a przede wszystkim duchem modlitwy, który widoczny jest na każdym miejscu”.

Droga do klasztoru

W Domu generalnym w Poznaniu swoje życie zakonne rozpoczynają wszystkie siostry, tutaj składają śluby zakonne, stąd wyjeżdżają na misyjny szlak. Pierwszym etapem formacji jest roczny postulat – czas poznania życia zakonnego. Postulat kończy się obrzędem obtóczyn, w czasie, których dziewczęta otrzymują swój pierwszy habit i biały welon. Rozpoczynają

dwuletni okres nowicjatu, który jest czasem poznawania duchowości Zgromadzenia oraz przygotowania do pracy apostołskiej. „W czasie nowicjatu głębiej uświadomiłam sobie, że bycie tylko dla Chrystusa może być czymś pięknym” – mówi s. nowicjuszka Teresa Pluta. Po ukończeniu nowicjatu, siostry składają śluby: czystości, ubóstwa i posłuszeństwa. Kolejnym etapem formacji jest juniorat, trwający pięć lat, w ciągu, których siostry juniorystki, na różnych placówkach, sercem oddanym Bogu, ofiarują wszystko w intencji Rodaków, rozsianych po wszystkich lądach świata. Czas junioratu kończy profesja wieczysta. Chwila ślubowania Bogu wyjącej miłości na wieczność otwiera etap formacji stałej, trwającej całe życie.

Nie odmawiajcie Bogu żadnej ofiary

Odczytując znaki czasu, siostry są wrażliwe na aktualne potrzeby Polonii. Wyzwaniem jest pomoc fali nowej emigracji do krajów Europy. Skoro, „Kto opuszcza Ojczyznę, zmienia nad sobą niebo, ale nie zmienia w sobie serca”, siostry misjonarki starają się stworzyć kawałek Ojczyzny – dom, tym, którzy rozpoczęli życie w nowym środowisku.

s. Matygorzata Żółteń MChR

Kolędowanie w Fouquières les Béthune

Chociaż we Francji «kolędowanie» to nieznaną tradycją, my jednak, pod polskim dachem domu prowincjalnego w Fouquières les Béthune, kolędowaliśmy na całego. A było to 4 stycznia 2018!

Przybyły Siostry z Paryża, z Issy les Moulineaux i Neuf Marché. Swoją obecnością zaszczytili nas również Księża Chrystusowcy, którzy na codzień posługują Siostrą w Fouquières.

Najpierw, wszystkie Siostry spotkały się w kaplicy na wspólnej modlitwie i śpiewaniu kolęd, pod przewodnictwem ks. Kazimierza Kuczaja. Później nasz duszpasterz pobogostawił cele sióstr i zakątek domu prowincjalnego, a potem wszyscy zasiedliśmy do stołu. Podano „pyszności” fouquiérskiej kuchni, rozbrzmiał gwar serdecznych rozmów, okraszony sercańską radością.

Ukłonem zaś w stronę francuskiej tradycji był wybór „królów i królowych”. W trzech paczkach, ukryte zostały pojedyncze figurki.

Osoba, która otrzymała paczkę z figurką, została „królem”, a raczej, w naszym przypadku, „królową”.

Była też okazja do udekorowania choinki kolędowymi bombkami i światełkami, które przyniosły trzy sympatyczne „anioły” z Neuf Marché oraz do wystuchania przejmującej historii małej Andżeliki – odważnie świadczącej o swojej wierze w Dzieciątka Jezus, opowiedziana przez Siostry z Paryża i Issy les Moulineaux.

Kolędowanie ucięło wraz z nadchodzącym popołudniem. Siostry powróciły do swoich wspólnot, zabierając ze sobą miłe kolędowe wspomnienia. Boże błogostawieństwo natomiast i wdzięczność ugoszczonych, pozostały z siostrami z Fouquières les Béthune. □

Siostry Sercanki

Spotkanie opłatkowe w Mondeville

Franciszek L. Ćwik

Polonijna wspólnota skupiona przy polskim kościele w Mondeville (Calvado), zgodnie z wieloletnią już tradycją, spotkała się 14 stycznia na Opłatku w gościnniejsali parafii św. Marie-Madeleine Postel.

Zebrań powitał przewodniczący Rady Parafialnej, Zbigniew Banasiak. Przypomni polskie tradycje dzielenia się opłatkami, życząc wszystkim wszelkiej pomyślności w Nowym Roku 2018.

Proboszcz, ks. Jerzy Gubernat pobogostawił opłatki, którymi się dzielono składając sobie najlepsze życzenia, task Bożych, zdrowia, siły w pokonywaniu codziennych trudności, szczęścia, radości...

Oprócz Polaków, byli obecni też ich francuscy przyjaciele. Na nasz Opłatek przybyli nawet goście z sąsiedniej Bretanii. Wszyst-

Epitafium dla śp. M. Blicharza

W szczególności dla nas dniu poświęcenia Tablicy nagrobnej - na pamiątkę Mariana Blicharza, 1 października 2017 r., uczestniczyliśmy w Mszy św., odprawianej przez ks. dr. Wacława Szuberta w krypcie kościoła Saint Charles de Monceau w Paryżu.

Kilka dni wcześniej zmarła nasza koleżanka z Chóru „Piaśt” Alicja Grey, toteż jednocześnie modliliśmy się teraz i za jej duszę, jak i za wszystkich zmarłych z Chóru Piaśt i Zespołu Wici.

Wspólnie ufundowana Tablica jest hołdem składanym pracy artystycznej i dwudziestu latom prowadzenia Zespołu Pieśni i Tańca „Wici” z Argenteuil oraz dwudziestu ośmiu lat kierowania Chórem „Piaśt” w Paryżu.

Śp. Marian Blicharz był człowiekiem wszechstronnie uzdolnionym talentem muzycznym, który całe życie poświęcił pracy artystycznej, i to dlatego chcieliśmy wspólnie - Chór „Piaśt” i Zespół „Wici” ufundować tę tablicę jemu poświęconą.

Po pierwszej rozmowie z Adrianem Tomczakiem z Zespołu „Wici” już wiedzieliśmy, że możemy podjąć się tego wspólnego dzieła. Pomysł takiej tablicy powstał jeszcze w 2016 roku, niedługo po śmierci naszego dyrektora artystycznego i

dyrygenta. 1 październik 2017 wykonane w Polsce - przez Zakład Kamieniarski „Karbet” w Jastrzębku k/Szydłowca - Epitafium było gotowe. Zostało napisane w dwóch językach: po polsku i francusku.

Nasz dyrygent, kompozytor i nauczyciel poświęcił wiele swojej pracy twórczej utworom Ojca Świętego Jana Pawła II. Nie można też zapomnieć o jego muzyce do utworów C. K. Norwida. W 2003 roku mogliśmy np. zaśpiewać - już w formie pieśni - „Psalm w Hebronie i „Moja Piosenka” w kościele polskim Wniebowzięcia NMP w Paryżu, z okazji Dni Norwida. Na uroczystość tę przyjechał Czesław Niemen. Spotkanie to zorganizowała dziennikarka Alicja Zawadzka (dziękujemy jej za przybycie na uroczystości odsłonięcia tablicy, poświęconej śp. M. Blicharzowi). Dziękujemy też Marii Jolancie Dźwigałowej ze Stowarzyszenia Obrońców Krzyża, za modlitwę razem z nami podczas wspomnianej Mszy św.

Dziękujemy wszystkim, którzy byli na tej uroczystości.

Po jej zakończeniu, udaliśmy się razem z ks. kan. Wacławem Szubertem na cmentarz w Bondy, aby tam - blisko domu naszego dyrektora - ustawić przygotowane Epitafium - tablicę przy grobie śp. Mariana Blicharza. Tu jeszcze raz wspominaliśmy zmarłych naszych chórzystów i członków z Zespołu „Wici”, śpiewając religijne i patriotyczne pieśni. Było to dla nas szczególne przeżycie. W imieniu Chóru „Piaśt” i Zespołu „Wici” - Bóg zapłać - ks. dr. Szubertowi za udział w tych wydarzeniach.

Jak to bywa w naszym, polskim obyczaju, nie mogło zabraknąć białoczerwonych kwiatów. Zapaliliśmy też znicze (przywiezione specjalnie z kraju), tak jak nakazuje tradycja.

Uroczystość dobiegała końca w strugach deszczu. Odchodząc od grobu popatrzyliśmy jeszcze raz na cytat z „Modlitwy” Norwida, widniejącą w górnej części tablicy: „Przez wszystko do mnie przemawiałeś Panie” i pożegnaliśmy odchodząc śp. Mariana Blicharza słowami wyrytymi w kamieniu: „Będziesz zawsze w naszych sercach”.

*W imieniu Chóru „Piaśt” i Zespołu „Wici”
Maria Ślaza-Cichewicz*

kich zaproszono na polski obiad poprzedzony aperitifem. Wyśmienicie smakowały wędliny przywiezione z Polski przez Monikę Zajęc.

Natomiast Jej mąż, Ryszard, ugotował smaczny, tradycyjny bigos. Nie odbyło się bez wspólnego kolędowania i tańców.

KARNAWAŁ W AULNAY-SOUS-BOIS

Polonijna zabawa karnawałowa z zespołem «Sunrise» z Rzeszowa - sobota 3 lutego od godz. 19⁰⁰.

Soirée dansante polonaise avec l'ensemble musical: „Sunrise” – samedi 3lutego 2018 r. à partir de 19⁰⁰.
Salle Pierre Scohy - 1, rue Aristide Briand; 93600 Aulnay-sous-Bois.

Bufet bogato zaopatrzone w polskie specjały - Buffet avec des spécialités polonaises.

35€ od osoby - w cenie: apéritif, zimna przekąska oraz wymienita zabawa.

Réservation: Paweł Jurek T. 06 18 08 75 02; Czesław Noster T. 06 66 03 42 90; Daniel Powęzka T. 06 70 50 17 28.

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

Paryż: 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

Wyjazdy 7 razy w tygodniu.

Z Paryża (12⁴⁵), Reims (14⁴⁵), Metz (17⁰⁰)

do: Polski Południowej i Centralnej;

16⁰⁰ - z Paryża do innych miejscowości, w sumie 145 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

**DENTYSTKA POLSKA
DLA DZIECI I DOROSŁYCH**
Dr Mariola Tuliszkiewicz

01 42 33 30 58; 06 43 98 83 66

45, rue du Caire - 75002 Paris

Akceptuję CMU AME

Grupy rodzinne Al-Anon

Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

Al-Anon jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby. Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem.

Spotkania odbywają się w każdy wtorek o godzinie 20 (w salce obok kościoła polskiego NMP w Paryżu – metro: Concorde)

Grupa Alateen spotyka się w drugi i ostatni wtorek każdego miesiąca o **godz. 20**

Anonimowość jest podstawowa zasada Al-Anon. Czekamy na Ciebie!

T. 06 67 30 89 95; 06 28 74 23 63

PRZEWOZY ZAGRANICZNE
Polska-Niemcy-Belgia-Francja

Damian

+33 652 821 547

Kazimierz

+48 500 640 988

Wyjazdy co tydzień (z Jasła)

Odbieramy i dostarczamy paczki na terenie woj. Podkarpackiego, Małopolskiego, Śląskiego, Opolskiego i Dolnośląskiego

DÉMÉNAGEMENT - TRANSPORT - AUTOLAWETA
PRZEPROWADZKI, - WYWÓZ GRUZU

Tel. 06 30 40 49 49

Dr Danuta Baranowicz-Schouker

chirurgien- dentiste

33, rue Poissonnière - 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle

tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15

- CMU dzieci i dorośli; (mówimy po polsku)

Jeśli uważasz, że masz problem z alkoholem, alkohol kieruje Twoim życiem

Przyjdź na spotkanie **Anonimowych Alkoholików**

Anonimowi Alkoholicy są wspólnotą mężczyzn i kobiet, na życie których wpływa picie alkoholu. Anonimowi Alkoholicy dzielą się nawzajem doświadczeniem, siłą i nadzieją, aby wspólnie rozwiązać swój problem – **alkohol**.

Spotkania AA odbywają się w każdy wtorek w godzinach od 19³⁰ do 21³⁰

przy kościele św. Genowefy (18, rue Claude Lorrain, 75016 Paris – metro Exalmans)

Anonimowość jest podstawową zasadą Anonimowych Alkoholików

Masz problem z piciem?

Może Anonimowi Alkoholicy pomogą!

Wykaz mityngów AA w Paryżu:

Niedziele godz. 17.00:

3, rue Rampal (kod: 9172), 75019 Paris, M° Belleville/;

Wtorki godz. 19.30:

18, rue Claude Lorrain; 75016 Paris, M° Exelmans/;

Środy godz. 19.30:

20, rue Legendre (2 piętro), 75017 Paris, M° Villiers/;

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. 02 31 85 23 66 – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwienie formalności w urzędach)
Tel. 02 31 78 25 93 – mówimy po francusku
Fax 02 31 34 98 93 | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

Centrum Stomatologiczne Dentylis Boulogne

DENTYLIS
www.dentylis.fr

76 av. Edouard Vaillant
92100 Boulogne Billancourt
Linia metra nr 9,
stacja: Marcel Sembat
(wyjście: rue Rieux)

Akceptujemy CMU, AME,
Stawki wg cennika Sécurité Sociale,
Stosujemy zasadę Tiers payant
(karta vitale).

☎ 01.41.13.45.05
✉ boulogne@dentylis.fr

Współpracujemy z większością mutuelles.
Konsultacje: od Pn - do Pt, 9.00 - 19.30

Mówimy po polsku

– TŁUMACZENIA –

Stanisław Bocianowski – dr Prawa
– Tłumacz Przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym
w Wersalu i Sądzie Kasacyjnym w Paryżu.

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż
Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

✿ TRANSPORT:

- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.
Tel. 06 98 58 86 36

Wszelaka pomoc prawna w administracji francuskiej.

Edyta - T. 06 22 72 26 68;
e-mail: edyta-anne@hotmail.fr

**- NAPRAWA KOMPUTERÓW, INSTALOWANIE
PROGRAMÓW, WYMIANA PODZESPOŁÓW.**
T. 06 98 42 59 75

✿ Maison à vendre!

dans le département de la Haute - Loire.
Cet investissement est créateur d'emploi
pour en savoir beaucoup plus - **tél. 06 82 32 25 99**

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...
Poradnictwo legalne

Atrakcje

- nauka tańca towarzyskiego,
- mini recital Elżbiety Olipra, Laurealki Festiwalu Piosenki Polskiej w Paryżu

Adres : Dom Kombatanów, 20, rue Legendre, sala 1-e piętro, 75017 Paris, metro Villiers

W ramach wstępu, 10 euros - zimne napoje (boissons froides) kawa (café), herbata (thé)

Rezerwacje i wpłaty do 9.02 u

- Mirosława 06 66 26 10 07 ; mirosława.weroniecki@gmail.com
- Barbara 06 19 93 28 91 ; assocvita@yahoo.fr

Organizatorzy

- Association des Familles Polonaises et Franco-Polonaises "Vita"
- Klub "Gazety Polskiej" Paryż Notre-Danie,
- Association "Cosmopolite Village"

jeżeli Ty, albo Twój bliski ma problem-przyjdź!!

POLSKOJEZYCZNA GRUPA AA "U BILLA I DR. BOBA"

ANONIMOWI ALKOHOLICY

wszystkie spotkania otwarte środa godzina-19.30

20, rue Legendre 75-017 PARYŻ metro VILLIERS linia 2 i 3

MASZ PROBLEM Z HAZARDEM?

Może anonimowi hazardziści pomogą?
Każdy miting AH otwarty.

W każdy poniedziałek o godz. 19

Salka przy kościele Św. Genowefy w Paryżu
(18, rue Claude Lorrain, metro Exelmans)

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'emigration polonaise)

N° 4 (2709): 28.1.2018

Commission paritaire N°: 0520 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France)

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31, 01 42 96 23 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. Bogdan Brzyś — Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA — 2, rue du 19 mars 1962 — 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonament): 1 rok (1 an) — 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 17.1.2018

Inf. o prenumeracie na str. 3

Association Pomost-Passerelle

AIDE AUX POLONAIS VIVANT DANS L'IMMIGRATION

Biuro Socjalne

Stowarzyszenia Pomost-Passerelle prowadzi Biuro socjalne, znajdujące się w pomieszczeniach Parafii Wniebowzięcia NMP w Paryżu, przy Polskiej Misji Katolickiej - 263 bis, rue Saint Honoré.

Biuro czynne jest w czwartki, w godzinach od 9.00 do 13.00.

Jego celem jest pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej, rodzinnej i bytowej oraz reintegracja społeczna zgłaszających się osób. Udzielana pomoc skierowana jest do osób, które znalazły się w ciężkiej sytuacji życiowej na emigracji, głównie bezdomnych oraz uzależnionych. □

TRWAM PROGRAM

29 stycznia - 4 lutego 2018

PONIEDZIAŁEK 29 STYCZNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Wieś to też Polska 9²⁵ Słowo Życia 9³⁰ Vatican Magazine 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Film 11⁵⁵ Św. na każdy dzień 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dokument 13²⁰ Koncert życzeń 14¹⁰ Film 15⁴⁰ Aktywna Zima 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Sanktuarium polskie 16³⁰ Tydzień z Ziemi Św. 16⁵⁰ Reportaż 17²⁰ Dokument 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

WTOREK 30 STYCZNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8³⁵ Słowo Życia 8⁴⁰ Reportaż 9¹⁰ Papież Polak do Rodaków 9⁴⁰ Dokument 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Jak my to widzimy 10⁴⁵ Tydzień z Ziemi Św. 11⁰⁵ Mocni w wierze 11³⁵ Felieton 11⁴⁵ Dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Koncert 13⁴⁵ Dokument 14⁰⁰ Film 14⁵⁰ Dokument 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Jestem mamą 16³⁰ Kalejdoskop Młodych 16⁵⁰ Express Studencki 17⁰⁰ Dokument 17¹⁰ Program rozrywkowy 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

ŚRODA 31 STYCZNIA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Kalejdoskop Młodych 9²⁰ Express Studencki 9²⁵ Sanktuaria polskie 9⁴⁵ Św. na każdy dzień 9⁵⁰ Program edukacyjny 10⁰⁰ Audiencja

Generalna 11⁰⁰ Dokument 11²⁵ Felieton 11⁴⁰ Program rozrywkowy 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Teatr 13⁴⁵ Dokument 14⁰⁰ Film 15³⁵ Reportaż 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Na zdrowie 16³⁰ Dokument 17⁰⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

CZWARTEK 1 LUTEGO

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Na zdrowie 9²⁵ Dokument 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedok. 11²⁵ Felieton 11³⁵ Dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Reportaż 13²⁰ Dokument 14⁰⁵ Dokument 14⁵⁵ Św. na każdy dzień 15⁰⁰ Dokument 15⁴⁰ Dokument 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Program rozrywkowy 16³⁵ Przegląd Źródła 16⁴⁰ Reportaż 16⁵⁵ Przegląd Niedzieli 17⁰⁰ Sanktuarium św. Józefa Kalisz 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

PIĄTEK 2 LUTEGO

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski pkt. widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9¹⁰ Program rozrywkowy 9³⁵ Św. na każdy dzień 9⁴⁵ Duc in altum 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Dokument 11¹⁵ Dokument 11²⁵ Felieton 11³⁵ Dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dokument 13⁰⁰ Dokument 13⁵⁵ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Dokument 14⁵⁵ Słowo Życia 15⁰⁰ Koronka do Bożego Miłosierdzia 15²⁰ Mocni w wierze 15⁵⁰ Ma się rozumieć 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Siódmy

sakrament 16³⁵ Dokument 17⁰⁰ Reportaż 17³⁰ Msza Św. 18⁵⁵ Przegląd Niedzieli 19⁰⁰ Warto zauważyć 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

SOBOTA 3 LUTEGO

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Dokument 8⁵⁵ Słowo Życia 9⁰⁰ Dokument 9⁵⁰ Dokument 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Felieton 10³⁰ Św. na każdy dzień 10³⁵ Polski pkt. widzenia 11⁰⁰ Dla dzieci 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Warto zauważyć 12⁵⁰ Dokument 13²⁰ Siódmy sakrament 13⁴⁵ Felieton 13⁵⁵ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Film 14⁴⁰ Dokument 15³⁰ Wierzę w Boga 15⁴⁵ Spotkania z ekologią 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Dokument 17⁰⁰ Z PE 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Przegląd Niedzieli 19³⁰ Katecheza 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski pkt. widzenia

NIEDZIELA 4 LUTEGO

8⁰⁰ Słowo Życia 8⁰⁵ Polski pkt. widzenia 8²⁵ Św. na każdy dzień 8³⁰ Z PE 9⁰⁰ Felieton 9¹⁰ Dla dzieci 9¹⁵ Katecheza 9³⁰ Msza Św. 10³⁵ Przegląd Niedzieli 10⁴⁰ Dokument 11⁴⁰ Aktywna Zima 12⁰⁰ Anioł Pański 12²⁰ Wieś to też Polska 13³⁰ Papież Polak do Rodaków 13⁵⁵ Dokument 14³⁰ Dokument 14⁵⁵ Św. na każdy dzień 15⁰⁰ Dokument 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Koncert życzeń 17⁰⁰ Dokument 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedok. 19²⁵ Retrospekcja 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Film. □

TV Trwam: ul. Św. Józefa 23/35; 87-100 Toruń

POLVOD

TYLKO POLSKIE FILMY

Legalnie i bezpłatnie na www.polvod.pl

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife

tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

29 stycznia – 4 lutego 2018

PONIEDZIAŁEK 29 STYCZNIA
8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Kulturalni PL – magazyn 12⁰⁵ Racja stanu 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Dziewczyny ze Lwowa – serial 14²⁰ Oczy w oczy 14⁵⁰ To było przeznaczenie 15²⁵ Turystyczna Jazda 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Wszystko przed nami – telenowela 16²⁵ Ukryte skarby – reportaż 16⁵⁵ Supetkowe ABC – magazyn 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Niedziela z... 18⁴⁰ Pod Tatrami – magazyn 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Nad Niemnem – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁴⁵ O mnie się nie martw – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23¹⁰ Dokument 0¹⁵ Ukryte skarby – reportaż 0⁴⁵ Wszystko przed nami – telenowela 1¹⁵ Supetkowe ABC – magazyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK 30 STYCZNIA
8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ 1920 Wojna i miłość – serial 14²⁰ Dokument 15²⁵ Pozdrowienia z Uzdrowiska 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Wszystko przed nami – telenowela 16²⁵ Sonda z 16⁵⁵ Dla dzieci 17¹⁰ Moliki książkowe – magazyn 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Reportaż 18²⁵ Naszaarmia.pl – magazyn 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ ZUS bez granic – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Ojciec Mateusz – serial 21³⁵ Portrety niepodległości – felieton 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23¹⁰ To było przeznaczenie 23⁴⁰ Ktokolwiek widział ktokolwiek wie – magazyn 0¹⁵ Sonda z 0⁴⁵ Wszystko przed nami – telenowela 1¹⁵ Dla dzieci 1³⁰ Moliki książkowe – magazyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA 31 STYCZNIA
8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰

Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ O mnie się nie martw – serial 14²⁰ Idealne miasto Auschwitz – dokument 15²⁰ Portrety niepodległości – felieton 15²⁵ Dziedzictwo regionów – reportaż 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Wszystko przed nami – telenowela 16²⁵ Astronarium – magazyn 16⁵⁵ Program muzyczny 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Studio Raban 18²⁵ Nasz Wschód – magazyn 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁰ Wilnoteka – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Głęboka woda – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23¹⁰ Idealne miasto Auschwitz – dokument 0¹⁵ Nasz Wschód – magazyn 0⁴⁵ Wszystko przed nami – telenowela 1¹⁵ Program muzyczny 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK 1 LUTEGO
8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ M jak miłość – serial 14²⁰ Głęboka woda – serial 15¹⁰ Pod Tatrami – magazyn 15²⁵ Wilnoteka – magazyn 15⁴⁵ Wiadomości 15⁵⁵ Wszystko przed nami – telenowela 16²⁵ Jak to działa – magazyn 16⁵⁵ Las Story – reportaż 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Było nie minęło 18²⁵ Racja stanu 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Reportaż 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Komisarz Alex – serial 21³⁵ Portrety niepodległości – felieton 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23⁰⁵ Magazyn śledczy Anity Gargas 23⁴⁰ Warto rozmawiać 0⁴⁵ Wszystko przed nami – telenowela 1¹⁵ Las Story – reportaż 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK 2 LUTEGO
8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Krótka historia – felieton 11¹⁰ Polonia 24 11³⁰ Rozmowa Polonii 11⁴⁵ Halo Polonia – magazyn 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰

Na sygnale – serial 13²⁵ M jak miłość – serial 14²⁰ Komisarz Alex – serial 15¹⁵ Warto rozmawiać 16²⁰ Wiadomości 16³⁵ Portrety niepodległości – felieton 16⁴⁵ Baw się słowami – magazyn 16⁵⁵ Domisie 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Okrasa tamie przepisy – magazyn 18²⁵ Kronika regionu 18⁵⁵ Na sygnale – serial 19²⁵ Wolny Ekran – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Na dobre i na złe – serial 21⁴⁵ Polonia 24 22⁰⁵ Rozmowa Polonii 22²⁰ Halo Polonia – magazyn 23¹⁵ Koncert 0⁰⁵ Program rozrywkowy 0⁵⁰ Reportaż 1¹⁵ Domisie 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA 3 LUTEGO
8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Polonia 24 11¹⁵ Rozmowa Polonii 11³⁰ Halo Polonia – magazyn 12²⁰ Ojciec Mateusz – serial 13¹⁵ Na dobre i na złe – serial 14¹⁰ Dżem – koncert 15⁰⁰ Okrasa tamie przepisy – magazyn 15³⁰ Zakochaj się w Polsce – magazyn 16⁰⁰ Kulturalni PL – magazyn 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Koncert 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ 1920 Wojna i miłość – serial 21⁴⁰ Wielki Test o Polskich Serialach 23¹⁵ Pod dachami Paryża – koncert 0¹⁵ Słownik polsko@polski 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 4 LUTEGO
8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 9²⁵ ZUS bez granic – magazyn 9⁵⁰ Teleranek – magazyn 10²⁰ Ziarno 10⁵⁰ Baw się słowami(2) – magazyn 11²⁰ Słoneczna włócznia – serial 11⁵⁵ Prawdziwie spadła z nieba 13⁰⁰ Msza Święta 14²⁰ Turystyczna Jazda 14⁴⁰ Dom(2) – serial 16³⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Oczy w oczy 19²⁵ Baw się słowami – magazyn 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁵ Dziewczyny ze Lwowa – serial 21⁴⁰ Księstwo – film 23⁴⁵ Muzeum Polskiej Piosenki 24⁰⁰ Zakochaj się w Polsce – magazyn 0³⁰ M jak miłość – serial 1²⁰ Baw się słowami(2) – magazyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

Ofiarowanie Pańskie - MB Gromnicznej